

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 40—
za en mesec .. K 3.50
za Nemčijo celoletno .. 45—
za ostalo inozemstvo .. 50—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28—
za en mesec .. K 3—
V vsaki prejemni mesec .. 2.50
Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 8—
za Nemčijo celoletno .. 10—
za ostalo inozemstvo .. 12—

SLOVENEK

Inzerati:
Enostopna petstvarata (72 mm široka in 5 mm visoka ali sje vektor)
za enkrat .. po 50 v
za dva- in večkrat .. 45 ..
pri večjih naročitih primerih
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna petstvarata K 1—
izhaja vsak dan izvenredno
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Način
pošte hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 25.511,
bom.-hero. št. 7583. — Upraviškega telefona št. 50.

Pretekli teden.

Seidler išče parlamentarne večine. Posegel je vmes tudi zunanji minister grof Burian, ki se je že posvetoval s poljskimi in češkimi voditelji; za danes pa je povabil na pomenek dr. Korošca. Minulo nedeljo se je vršil na Dunaju skupni ministrski svet. Tekom tedna je bil pri grofu Burianu tudi ogrski ministrski predsednik Wekerle. Gre za rešitev poljskega vprašanja in drugih važnih zadev, ki jih bodo v kratkem preračevali v Berlinu, kamor odputuje zunanji minister grof Burian dne 10. t. m. — Strankarski zbor avstrijske nemške socialne demokracije, ki se je vršil zadnje dni maja, je sklenil resolucije, v katerih ugovarja brest-litovskemu miru in zahteva, naj se z vsemi nasprotniki sklene sporazumni mir brez aneksij in odškodnin in ustanovi zveza narodov vseh dežel; dalje je protestiral proti odgodenju parlamenta, militariziranju obratov, razmeram in prehrani itd. Delavstvo je pozval, naj ostane sedaj mirno, naj ne štrajka. — Jugoslovanska socialna demokracija je izjavila, da ne vstopi v vseslovenski narodni svet, da ga pa ne odklanja in si za izvršitev njegovih sklepov pridržuje prosto roko. — Ljubljanski knezoškofski ordinariat je susteršičev »Slovenski katoliški zvez« preproval nositi pridevek »katoliška«. — Ogrski parlament se je izrekel za poglobitev politične, vojaške in gospodarske zveze z Nemčijo, vendar s pridržkom, da suverenost in gospodarske koristi Ogrske ne trpe škode. — Ruska boljševiška vlada zahteva za podrobno razjasnitev raznih točk brest-litovske mir. pogodbe novo konferenco v Moskvi; nemška vlada je pritrdila, a zahteva, da se konferenca vrši v Berlinu. — Turčija je s transkavkasko republiko podpisala mirovno pogodbo. — Belorusija in Kavkaz sta proglasila neodvisnost. — Vrhovni vojni svet entente je v 6. zasedanju zboroval v Parizu. O vojnem položaju so izdali izjavo, da je vlad odpada Rusije sovražnik znatno ojačil svoje sile in jih vrge na zapadno bojišče. Dosegel je uspehe in je mogoče, da čakajo zvezne narode kritični dnevi. — Na zapadu nemška ofenziva ob Aisni počasneje napreduje; Francozi se hrabro branijo. Doslej so Nemci ujeli nad 55.000 ujetnikov in uplenili do 700 topov. Na laškem bojišču se vrše topovski in krajevni boji, posebno ob Pavi. Lahki pričakujejo avstrijske ofenzive. — V Palestini so začeli Angleži zopet prodirati.

Notranje poglavje.

Posl. Gostinčar je svoječasnno interpeliral justičnega ministra glede neznosnih razmer pri kranjskih sodiščih. Vsakdo ve, kako se tu naši ljudje zapostavljajo, da se nameščajo tuje moči, da se Slovenec prepoveduje govoriti med seboj v materinem jeziku, da se sistematično pošiljajo slovenskim strankam nemški dopisi in da ne pomagajo tozadevno nobeni protesti. Vkljub temu trdi justični minister v odgovoru na interpelacijo posl. Gostinčarja, da se je prepričal, da je pri kranjskih sodiščih vse v redu in nima povoda, da bi glede te interpelacije kaj ukrepal. Vedeli smo že naprej, kakšna bo vsebina tega odgovora, saj poznamo sedanjí vladni kurz in vemo, da vrana vrani oči ne izkljuje.

Germanizacija se širi potom c. kr. uradov vedno bolj. Pri kranjski deželni

vladi se čutijo včasih kot da bi bili sredi Prusije. Slovenski uradniki so zapostavljeni in zavzemajo ne da bi bili manj nepopravljivi kakor Nemci — le podrejena mesta. Nemščina se tu povsod šopiri in zastareli birokratični duh ji gladi pot. Okrajna glavarstva delujejo pridno v smislu nemško-nacionalnih intencij. Slovenskim korporacijam pošiljajo nemške vloge in naše ljudi mučijo z nemškimi dopisi. Južna in državna železnica stojita uradom v boju za nemštvo krepko ob strani in jih posebno zadnje čase z vsemi močmi podpirata.

Toda ta sistematični germanizatorični duh centralnih in pokrajinskih uradov ni še največje zlo. Vsi vemo dobro, da se pri dosedanjem ustroju države ta protislovenski sistem ne bo spremenil in zato zahtevamo, da se ta ustroj sam spremeni; zato zahtevamo, da se monarhija preosnuje v zvezno državo svobodnih narodov, zato zahtevamo lastno svobodno državo združenih Hrvatov, Srbov in Slovencev. Treba nam je v bodočnosti obrambe, močnega jezika proti nasilju.

Toda nas boli naše notranje poglavje, naša lastna krivda. Kakor smo veseli splošnega narodnega probujanja, tako močnega, kot si ga nismo mogli niti predstavljati pred leti — vendar so korenine suženjstva in hlapčevanja še vedno globoko v nas. Kako bi si drugače mogli razlagati pojav, da nekateri natihem ali celo javno — najpogosteje denuncirajo svoje lastne rojake? Da volijo slovenske občine zagrizene nemške volkstratovske okrajne glavarje za častne občane itd. Res je, da nas preplavljajo z nemškimi vlogami, toda nedopustno je, da slovenske stranke take nemške dopise sprejemajo. Slovenska županstva, župni uradi bi morali vedeti, da je dolžnost c. kr. uradov občevariti s Slovenci slovenski. Slovenske stranke naj protestirajo proti poskusom Elsnerjev in Sturmov, ki jim usiljujejo nemške odloke. Če bo odpor na naši strani vztrajen in pameten, ne bo germanizacija imela tako lahkega dela med nami.

Žalostno je, da se slovenski inteligenti v razgovoru z uradniki pri deželni vladi in drugih uradih še vedno poslužujejo nemškega jezika. To je sramotna brezbriznost, če ne strahopetnost. Slovenski trgovci dopisujejo v veliki večini s svojimi dobavitelji še vedno v tujem jeziku. Istotako je na železnica opaziti še vedno premalo narodne odločnosti in zavednosti potujočega slovenskega občinstva.

Toda še drugega žalostnega momenta ne smemo mirno prezreti. To je velika večina naših ženskih, tudi samostanskih vzgojevalnih zavodov, kjer se še vedno širi nemškutarski duh in narodna mladost. To je veliko krivdo, da naša ženska inteligenca še vedno tako rada v Ljubljani in po deželi nemškutari. Zadeva je važna,

gre za vzgojo naše mladine — zato treba nujno pomagati.

Samozavest se mora izliti v zadnji atom naših ljudi. Le če se sami duševno osvobodimo, bomo vredni politične svobode.

Pismo iz Prage.

Praga, 5. junija 1918.

Pisali smo zadnjič v informativnem članku »Česke politične stranke«, da je desno krilo Mladočehov pod vodstvom dr. Fiedlerja in Tobolka začelo izdajati svoj tednik »Česka Svoboda«. V obče je ta novi list češka javnost hladno sprejela; listi so ga takoj začeli napadati, ker je premalo radikalen, akoravno se bojuje kakor drugi za češko državo. Klofačev list »Pondělík« piše z 3. junija 1918: »V drugi številki se preveč (Česka Svoboda) akcentuje beseda »pozitivna politika«. To geslo ima že iz dob pred vojsko slab kurz, danes pa — spričo vsega tega, kar se dela proti češkemu narodu — ima vsako tako geslo še manj simpatičen kurz. Danes more biti politika samo ena, ta je tista, katero ima »Český Svaz«. Dokler nimamo »Narodnega sveta«, more taktiko češke politike samo »Český Svaz« premeniti, ne kakšna skupina, ne kakšna posamezna stranka.«

V »Pondělíku« z 3. junija t. l. je objavil I. M. K. članek »Nekaj o Čehih in Jugoslovanih«; članek zasluži, da ga v glavnih obrisih objavimo, ker nam prav lepo slika češko narodno dušo.

Mnogokrat slišimo od naših jugoslovanskih bratov, da nas Čehi smatrajo na jugu v vsakem oziru za najbolj zrel slovenski narod, da smo mi dobro vplivali na jugoslovansko narodno življenje — slišali smo pa tudi, da nam očitajo nekako praktičnost v slabem pomenu besede, kar se imamo zahvaliti nekaterim posameznikom, ki doma niso imeli uspehov ter so se zaradi tega preselili na slovenski jug. Je resnica, da je razlika med češkim in jugoslovanskim značajem, ali ta razlika se razume, če pomislimo na krvavi boj, ki smo ga mi Čehi bili z našimi narodnimi sovražniki, kakršnega v tej meri Rusi in Jugoslovani nimajo. Mi Čehi bi popolnoma podlegli nemškemu kapitalu, če bi se začeli zanimati za trgovino in industrijo. Boj za življenje ni mogel ostati brez vpliva na naš narodni značaj. Čeh je postal v tem boju človek evropskega zapada. Ali pri vsem tem smo ostali Slovani v srcu — nikdar ne bomo imeli neizprosni, trdi značaj in sistematičnost nemškega naroda. Naša trdnost ni trdnost; vedno nam bo duševno bližji ruski človek in vedno bomo radi poslušali žalostne pesmi Hercego-

vinca. Smo gotovo bolj agilni, nego smo bili prej, malo trdi, ali kljub temu ne zaslužimo imena, katerega so nam dali Bolgari »slovanski židje«, zaradi tega, ker so se nekateri špekulantje slabo obnašali proti vam. Eno si moramo zaradi teh žalostnih dogodiljev zapomniti: Zabraniti moramo z vsemi sredstvi, da bi ne izkoriščevali našega lepega razmerja k našim jugoslovanskim bratom ljudje, kateri hočejo postati na lahek način bogati.

× × ×

Lice Prage je ostalo še vedno isto. Narod je miren, čaka, kaj pride. Javno življenje je popolnoma izumrlo. Vsako zborovanje je prepovedano — celo nedolžne dijaške slavnosti, ki bi se morale vršiti 30. maja t. l., se niso smele vršiti. »Narodnih Listov« seveda še vedno ni, akoravno naročniki naročnino dalje plačujejo. Pred administracijo, kjer so vsak večer težko pričakovali večerne izdaje — je vse mrtvo. Pisatelji Dyk, Herben, Machar in drugi, kateri so bili zbrani okoli »Narodnih Listov«, začnejo ta teden izdajati svoj literarni tednik »Cesta«.

Posvetovanje Starčevičeve stranke prava.

Starčevičeva stranka prava je imela dne 5. junija, na dan obletnice majnske deklaracije, strankarski sestanek v Zagrebu, na katerem so se posvetovali o političnem položaju stranke in o narodni koncentraciji. Med drugim so govorili dr. Ante Pavelić, dr. Živko Petričić in dr. Winterhalter. O posvetovanju so izdali sledeči komunikate: 1. Narod Slovencev, Hrvatov in Srbov je pod tremi imeni en narod. Dosledno historičnemu državnemu zahtevamo varovanje hrvatske kontinuitete. 2. Za državo Slovencev, Hrvatov in Srbov zahtevamo cel teritorij, na katerem živi naš narod in jamčimo kulturno samoodločevanje tudi drugim narodom na tem našem narodnem ozemlju, kateremu pripade cel teritorij in luke na Jadranu. 3. Zahteva ureditev vseh narodnih vprašanj, možnost gospodarskega obstoja in popolnega prosvetnega razvoja državljanov. — V poročilu pravijo, da bodo posvetili posebno pozornost organizaciji kmetov; izraža se zaupanje klubu stranke; nadalje se odobrava delo stranke za koncentracijo vseh neodvisnih in nekompromitiranih narodnih elementov in končno trud vodstva za sporazumno delo z ostalimi slovanskimi narodi, posebno s Čehi. Na posvetovanju je govoril dr. Živko Petričić in rekel, da je koncentracija potrebna ali ni potrebno se fuzionirati. Ni potrebno, da se stranke, ki obstoje, razpuste, nasprotno je potem koncentracija še močnejša. Ne odstopimo, je izjavil, od svojega hrvatskega

LISTEK.

Slovensko narodno gledališče v Ljubljani.

»Kaj bo z našim gledališčem? Ali dobi no sezono v jeseni ali morda še ne?« — Iako nas izprašujejo ljudje, ki se jim čita za obrazu skrb, dvom, bojazen in obenem trepenje po končnem ožitvorjenju že peto leto mrtve slovenske Talije. Naši ljudje so pač že tako zastrašeni, da se boje reči svojih najlepših želja. Ponavljamo torej, da je gledališkemu konzorciju gledališko posloje zagotovljeno, da se 15. avgusta t. l. že prično splošno skušnje ter da se tezona 1. septembra t. l. slavnostno otvori. Glede dosedanjih priprav smo se dali potrditi na merodajnem mestu ter smo zvečeli sledeče: Ravnateljstvo gledališkega konzorcija deluje ves čas jako živahno, la se organizira podpisovanje deležev tudi zven Ljubljane po vsem Slovenskem. V o svrhu se je razpredla po vsej domovini širna korespondenca. Uspeh je v obče zadovoljiv; pričakovati pa je, da se odzove

še več imovitih rojakov in denarnih zavodov. Obenem se je takoj začelo sestavljati osebje za dramo, opero in opereto.

Po naročilo konzorcija sta se lotila angažiranja člana ravnateljstva, nadkomisar Fr. Govekar in dr. Iv. Grafenauer. Spočetka minulega meseca sta bila v Zagrebu, da pridobita pred vsem tamkaj angažirane domače sile ter tudi nekaj zagrebških in osijeških igralcev, igralke in pevcev za naš oder. Dosegla sta najlepše uspehe. Angažirali so se tudi večinoma vsi domači bivši igralci in igralke, ki so se znova priglasili ali ki žele iz dosedanjih diletantov postati stalni igralci na našem odru. Mnogo domačinov se je prijavilo za zbor, za komparze ter tudi za orkester.

Angažirani še niso zaključeni, nego se nadaljujejo pogajanja še z raznimi umetniki in umetnicami. Toliko pa je gotovo že danes, da naše narodno gledališče ne začne svojega delovanja od početka, nego ga hoče nadaljevati s stopnje, na kateri je bilo prekinjeno. Takoj dobimo torej dobro in veliko dramo, čim najboljše opero ter čim dovršenejšo opereto.

Glediški svet, sestajajoč iz glediških strokovnjakov in literatov, se bavi že nekaj tednov s sestavo dramskega, slovenskega, jugoslovanskega, slovanskega, ro-

manskega in nordijskega ozir. klasičnega repertoarja.

Glediški oder in odrišče se že dalje časa popravlja in prenavlja, na kar pridejo na vrsto lože in prostor za gledalce sploh.

Zanimanje za naše gledališče je izredno veliko pri bratih Hrvatih, ki so podpisali okoli 100.000 K deležev ter poslali tudi več tisoč kron darov za ustanovne stroške. Tako je n. pr. Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu darovala za naše gledališče 500 K in 5000 K, kakor tudi mnogo privatnikov od 20 K do 100 K in tudi več. Intendanca kr. zemalji, kazališta v Zagrebu je priredila na korist našemu gledališču posebno predstavo, ki je prinesla čistih 3969 K. Enako benefično predstavo je z bratsko radodarnostjo obljubilo prirediti ravnateljstvo praškega narodnega divadla, pripravlja se baje tudi v mestnem gledališču Kral. Vinogradov ter se priredi v Narodnem domu na Vinogradih velik koncert s sodelovanjem čeških umetnic in umetnikov, bivših članov našega gledališča. Obe praški gledališči dasta za otvoritveno opero in opereto na razpolago svoje izvirne češke, ozir. slovaške narodne obleke za sole, zbor in plesalke. Praga in Zagreb nudita torej Ljubljani v današnjih časih prav izdatno

vzglyedno dejansko pomoč.

V prvi vrsti pa si moramo pomagati sami. Podpisujemo deleže po 100 K nadalje, ker troški za obnovo gledališča bodo ogromni! Gaže bodo z ozirom na splošno draginjo trikrat do petkrat večje, kakor so bile pred vojno, nabava raznih sredstev pa je tudi desetkrat in petdesetkrat dražja. Konzorciju je treba torej za prvo sezono pred vsem daril, s katerimi more razpolagati svobodno, med tem ko tvorijo deleži nedotakljivo glavnico.

Zato se obračamo do vseh naših hranilnic, posojilnic in upravnih svetov vseh naših denarnih zavodov s prošnjo: ob zaključku računov se spominjajte z darili slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani! Naše gledališče daje moč in kri vsem ostalim slovenskim odrom, zato je ljubljansko gledališče v resnici vsenarodno. Nabirajte rojaki in rojakinje, pri vsaki priliki prispevke in darove za naš glediški fond, ker je treba še mnogo, mnogo denarja, da se posreči ustvariti zares izvrstno narodno gledališče na čast in korist Slovencev ter na ponos vsemu Jugoslovanstvu!

državnega prava, niti smo voljni žrtvovati stranko za kooperacijo.

Madžari zahtevajo monopoliziranje industrije.

Madžarski industrijci so se začeli v zadnjem času jako živahno gibati, da bi utrdili svojo pozicijo tudi po vojski. Začetkom tega tedna se je vršila pri ministrskem predsedniku dr. Wekerlu seja industrijev, v kateri se je razpravljalo vprašanje o prisilnem združništvu industrijskih podjetij. Madžarska vlada namerava namreč predložiti zakon, glasom katerega bi bilo vsako industrijsko podjetje prisiljeno pristopiti k strokovni zadrugi. Ideja ni slaba; saj so podjetja že sedaj med vojsko tako ozko spojena, da se brez tehničnih težkoč lahko združijo v prisilno zadrugo. Delokrog in namen teh strokovnih združb pa sta v nekaterih točkah škodljiva in pogubonosa zdravemu razvoju industrije. Kajti s pomočjo industrijskih združb namerava madžarska vlada, ali pravzaprav madžarski veleindustriji, »regulirati« cene industrijskih produktov ter vrhutega poudarja vladni načrt potrebo, da se mora ustaviti obratovanje v vseh onih podjetjih, ki delajo konkurenco. Zadruga bo imela pravico določiti, katera podjetja naj počivajo, seveda proti primerni odškodnini. Na eni strani bo zadruga predpisovala cene za industrijske produkte, in te cene bodo veljavne za celo Ogrsko in Avstrijo. Da bodo cene jako visoke, je jasno vsakomur, ki pozna ogrske industrije, ki so po večini židje. Zakaj ne bi svojih produktov drago prodajali, saj ne bodo imeli konkurence. Tekom vojske so posebno madžarski židje pokazali, kako visoko znajo naviti cene, ako se jim ni treba bati konkurence. Na drugi strani pa bo zadruga določevala množino blaga, ki naj se producira. Institucija, ki jo namerava ustanoviti madžarska vlada, bo tedaj popolnoma obvladala industrijo, njeno produkcijo ter cene produktov. Posledica bo, da se bo malo produciralo, cene pa bodo tem višje. Zadruga, oziroma člani zadruge, to so madžarski industrijci, bodo skrbeli za svoj žep, ter se ne bodo ozirali na ekonomske potrebe ostalega prebivalstva. Značilno je, da hoče madžarska vlada izročiti na milost in nemilost celo deželo peščici kapitalistov. Ministrski predsednik dr. Wekerle sicer pravi, da bo vlada kontrolirala poslovanje prisilne industrijske zadruge ter da bo ona tudi sodelovala pri pomembnih določbah. Kdor pa pozna madžarske razmere, bo vedel, da je ta kontrola samo na papirju, kajti kontrolorji so večinoma možje, ki imajo posredno ali neposredno iste interese kakor zadrugarji.

Zakaj zanima nas Slovence namerala industrijska zadruga? Kdor pozna industrijske razmere avstrijske monarhije, bo vedel, da zadenejo produkcijske koncesije, ki jih ima dobiti madžarska zadruga tudi našo industrijo. Končni cilj madžarskih magnatov je jasen: Koncentrirati in omejiti industrijo v ozkem privilegiranem krogu ter zabraniti, da bi se razvila industrija med nemadžarskimi narodi. Znano je dalje, da zasledujejo iste tendence tudi dunajski industrijci in finančni krogi. Tekom vojske je koncentracija dunajskega kapitala jako napredovala. Lahko se reče, da osem velikih dunajskih bank ima najmanj štiri petine veleindustrije v svojih rokah. Te banke in še nekaj industrijev določajo cene industrijskih produktov, ustanavljajo podjetja, ta peščica ljudi more gospodarsko uničiti vsakogar, ki bi se jim postavil po robu. Pred vojsko smo imeli nešteto krat priliko opazovati, kako so zabranjevali, da se ni mogla razviti industrija na Slovenskem. N. pr. v Kropi smo imeli že od nekdaj žebeljarsko industrijo, ki sicer ni bila velikega obsega, vendar je živelo od nje prebivalstvo dveh, treh občin. Ako se ne bi morala boriti z denarnimi in trgovskimi težkočami, bi se mnogo bolj razvila. Vendar tudi ti mali obrati so bili dunajskim židom na poti. Zapretili so jim s konkurenco, ki bi jih gotovo uničila, ako se ne bi hoteli udati. Dunajska finančna je imela in ima danes še v večji meri sredstva, da ubije brezpogojno take male konkurence; njena sredstva so: začasno znižanje cen v dotičnih krajih, kamor prodaja konkurent, ustanovitev konkurenčnega podjetja itd. Nekateri kroparski žebeljarji so videli nevarnost, ki jim preti ter so »odkupili« produkcijsko pravico. Zavezali so se, da ne bodo producirali toliko in toliko let, zato pa so dobili letno odškodnino.

Dunajska finančna ni imela za naše kraje nikdar denarja; ako je hotel kak domačin ali pa kak tujec ustanoviti na naših tleh kako podjetje, je dunajski kapital takoj zapretil, da ga bo uničil.

Take so bile razmere pred vojsko, zato se ni mogla razviti industrija v naši domovini. Kakor se vidi, hočejo nam tudi po vojski odvzeti vsako možnost, da bi svojo zemljo industrializirali, hočejo nas obsoditi, da bomo morali kupovati industrijske izdelke, kakor dosedaj, tudi v bodoče na Dunaju in sicer po cenah, ki nam jih bodo diktirali. Dosedaj je plačala slovenska dežela za blago, katerega je dobila iz severa letno 10 do 15 milijonov kron več, kakor bi plačala, ako bi bila prosta konkurenca in ako ne bi ščitila visoka carina dunajske veleindustrije. Leta 1906. smo glasovali za ogrsko nagodbo ter za trgovske pogodbe z inozemstvom. V pogodbah z inozemskimi državami je bila določena carina. Takrat najbrže nismo mislili, da bo pomagala carina izjemati naš narod. Danes vemo, da bi si prihranili letno 10 do 15 milijonov kron, ako ne bi bilo carine in ako bi mogli nakupovati industrijsko blago na svetovnem trgu. Carina ter trgovske in gospodarske razmere pa so nas prikovala na dunajski trg.

Kakor se vidi iz ogrskega načrta glede prisilnih industrijskih združb nas hočejo tudi v bodoče obsoditi v popolno industrijsko zavisnost. Na Dunaju se sicer ne sliši ničesar o sličnem formalnem načrtu kakor v Budimpešti, to je pa irelevantno, kajti dunajski kapital in industrija sta ozko strnjena v 8 dunajskih velebankah. Kmalu pride za nas odločen trenutek. Ako se posrečijo budimpeštanske in dunajske nakane, bode ostala slovenska dežela še deset in desetletja brez industrije ter bomo morali plačevati severni industriji leto za letom 10 do 15 ali pa še več milijonov kron industrijskega tributa. Mi moramo zahtevati, da nam ostane pot do svetovnega trga odprta.

V zvezi z koncentracijo in monopoliziranjem industrije zahtevajo Madžari tudi carino za žito. V seji ogrske poslanske zbornice je zahteval pred par dnevi grof Tisza, da se mora ogrsko poljedelstvo ščititi s carino. Značilno je, da se je postavil grof Tisza na stališče, da se ne smejo pritegniti v carinsko zvezo dežele, ki producirajo mnogo žita, kakor Ukrajina, Poljska, Litvanska, Bolgarska itd. Pravi, da bo Ogrska zalagala Avstrijo z žitom ter drugim živilom; priznava direktno, da zahteva carino za žito radi tega, da bo mogla Ogrska svoje blago dražje prodajati v Avstrijo. Slovenske pokrajine ne izhajajo z žitom, ki še pridelava domačih tleh, ampak morajo letno približno 500.000 q uvažati iz tujine. Pred vojsko se je plačalo za vsak meterski stot žita 3 krone carine; ker je Ogrska eskportirala celo carino, smo ji morali darovati letno okroglo 1.500.000 K. Ogrska zahteva, da bi ji plačevali tudi v bodoče ta tribut. Izrabiti hoče svoj položaj. Ali se predpiše carina za žito, o tem bo odločil parlament. Tisza se vara, ako misli, da bomo sebi v škodo glasovali.

Da je bila carina za žito ne le celokupnemu narodu, ampak tudi poljedelstvu v škodo, o tem kasneje.

Iz teh dveh načrtov, — da je treba monopolizirati industrijo ter predpisati carino za žito, — se vidi, da gredo vodilni gospodarski krogi isto pot kakor pred vojsko. Izpremenili so se le v toliko, da hočejo bolj energično nastopiti proti gospodarskemu razvoju malih narodov. Jasno je kot beli dan, da nam bodo — čim bodo imeli proste roke — uničili industrijo ter nas obsodili v take gospodarske tribute, da bomo v gospodarskem oziru popolnoma odvisni od severa.

Clemenceaujev govor.

Korespondenčni urad je objavil iz Genta 5. t. m. sledeče daljše besedilo Clemenceauvega govora, ki pojasneno točneje položaj, kakor prvotno zelo skraćeno njegovo poročilo. Novejšo poročilo slove:

Ko sem prevzel mesto ministrskega predsednika, sem se zavedal, da sem poklican nositi breme najbolj kritičnem trenutku vojske. Prvi dan sem vam že povedal, da bomo preživeli skupaj težke in trde trenutke in grozne ure. Grozne ure so prišle. Gre za vprašanje, če jih moremo prenašati. (Živahno pritrdjevanje.) Ko je odpovedala Rusija, ko so možje, ki so se vdali zablodi, da zadostuje hoteti demokracijski mir, ki se naloži nemškemu cesarju, svojo deželo — hočem verjeti, da nezvestno — izročali sovražni premoči, kdo naj bi bil takrat verjel, da se milijon nemških vojakov, s katerimi so lahko razpolagali, ne bo obrnil proti nas? To se je tudi res zgodilo. V štirih letih se je oslabilo stanje naših čet, našo fronto je držala vedno tanjša črta vojakov skupno z našimi zavezniki, ki so pretrpeli strašne izgube in zdaj prihajajo nove množice nemških divizij s popolnim stanjem. Je li kdo, ki ne umeva, da se morajo pred navalom tega strašnega vala naše črte umakniti na nekaterih točkah? Umik je tu: strašen in nevaren. Več ne rečem. Vsem tem pa ni ničesar, kar more omajati zaupanje v naše

vojake, in ga jim moramo zaupati. (Živahno pritrdjevanje.) Danes stoji ti možje še v boju. Naši vojaki se bijejo eden proti drugim brez spanja tri, da štiri dni. (Dolgotrajno živahno pritrdjevanje v celi zbornici. Poslanci vstanejo in kličejo: Živio armada! Predsednik Deschanel izjavlja: Zbornica soglasno pozdravlja naše junaške vojake. Živahno odobravanje se ponavlja.)

Min. predsednik Clemenceau nadaljuje: Veliki vojaki imajo vrle voditelje, velike voditelje, voditelji, ki so njih v vsakem oziru vredni. (Pritrdjevanje.) Videl sem voditelje pri delu, nekatere med njimi sem občudoval. Ali s tem ne rečem, da se niso zgodile nikjer napake! Tega ne morem trditi. Moja dolžnost mi marveč nalaga dolžnost, da odkrivam napake in jih kaznujem. Podpiram me v tem poslu dva velika vojaka, ki se zoveta Foch in Petain. (Živahno pritrdjevanje.) Fochu vse zaupa. Ta moža sta bila najbolj trdo bitko vojske tako junaško, da ga ne morem izraziti s primernim izrazom. Prišel sem sem z željo, da dobim priproste, kratke, dostojne besede, ki naj izrazijo občutje francoskega ljudstva, tako ljudstva na fronti, kakor tudi ljudstva v zaledju, ki morejo odkriti nebu, katerega ne morejo analizirati, a ki ga vse občuduje. Kot šef teh mož sem dolžan, da jih kaznujem, če niso storili svoje dolžnosti, a tudi, da jih krijem, če jih krivično napadajo.

Ministrski predsednik je naznanil dalje, da bo dobila zbornica vse spise, ki jih bo želela, in da ji bodo odprli vse arhive. Omenjal je, da je dobil že celo vrsto pojasnil, ki jih je že predložil armadnemu odseku. — Nadaljeval je: Armada je storila veliko več, kolikor smo smeli pričakovati od nje. (Živahno odobravanje.) Kadar govorim o armadi, govorim o tistih, ki jo sestavljajo ne glede na njih čin in stopnjo, a to ne zadostuje. Ljudje se morajo prepričati, da umirajo za vzor, da nam prinese zmago. Iz njih vrst so prišli tudi njih voditelji, ki se, kakor oni, vračajo pokriti z ranami, če ne ostanejo na bojišču.

Zbornica bo izvajala svojo kontrolo svobodno. Brez zbornice ne storim ničesar in bom odstopil tisti dan, ko bo mislila, da nisem storil svoje dolžnosti. Sovražniku smo prepustili tla, zelo veliko, več, kolikor bi se bilo zgodilo po naši volji. Umik jih je plačalo veliko s svojo krvjo. Vem o možeh, ki so storili taka junaška dejanja, kakor tisti Bretonci, ki so zaprti celo noč v nekem gozdu poslali goloba z naznanilom: Pridete lahko po nas, pol dne še vzdržimo. (Živahno pritrdjevanje.) Taki možje so domovina. V njih živi tista domovina, brez katere ni moč goča nobena preosnova. Umirajo za vzor, za povestnico, ki zavzema prvo mesto v vseh zgodovinah kulturnih narodov.

V takih okoliščinah se opiše naša dolžnost zelo enostavno in lahko. Nobene nevarnosti ni, smo na našem mestu, kjer se branijo življenjske koristi domovine. Pomirjeni bodite in zaupajte sebi odločen, da vztrajate v tej trdi bitki do konca. (Živahno pritrdjevanje.) Zmagali bomo mi, ker Nemci niso tako inteligentni, kakor jih opisujejo. Zasledujejo edino metodo, da se vržejo popolnoma v pustolovstvo in da ga temeljito izvajajo, kar smo videli ob Yseri, pred Verdunom, pri Dünkirchnu in pri Calaisu in potem v Champagni. Prepričani so, toda ali verjamete, da se morete vojskovati tako, da se ne bode nikdar umikali? Edino, kar je važno, je končni uspeh. Opraviti imate za vlado, ki vam je povedala, da ni prevzela oblasti za to, da bo pritrdila kdajkoli, naj se odneha. (Živahno pritrdjevanje na desnici in na levi.) Dokler smo mi na krmilu, se bo branila domovina do skrajnosti, nobenih sil ne bomo varčevali, da priborimo uspeh. Ne bomo odnehali: geslo naše vlade. Bodisi kakršnikoli trenutek, tega ne storimo. Nemci stavijo več kakor kdajkoli vse na en list v partiji, v kateri gre za to, da nas prestrašijo in terorizirajo z namenom, da opustimo boj. Kaj je nameraval sovražnik z velikim naporom sil leta 1914. ob Yseri? Sovražnik je hotel priti v Calais, nas ločiti od Angležev in te prisiliti, da bi se ne mogli boriti. Zakaj so pričeli iznova? Zakaj zopet pričenjajo? Zato, da dosežejo učinek terorja.

Efektivno stanje tistih, ki se vojskujejo, se izčrpa: ono Nemcev ravno tako, kakor naše. Med tem časom pa prihajajo Američani k odločilni igri. (Pritrdjevanje.) Z dogodki v Rusiji so dobili naši sovražniki zopet en milijon mož več na francosko-angleški fronti, a naši zavezniki zastopajo prve narode na svetu, ki so prevzeli dolžnost, da nadaljujejo vojsko, dokler se ne doseže uspeh, ki bo naš, če bomo dovolj odločni. Francoski narod izpolnjuje svojo nalogo, tisti, ki so padli, niso brez uspeha pustili svojega premože-

nja, ker so pomnožili slavo fran oske vojske. Od tistih, ki žive, zavisi, da končajo krasno delo mrtvih. (Živahno pritrdjevanje na številnih klopek.)

Mariborsko pismo.

Maribor, 6. junija.

Neki listi so poročali, da je hujskajoči vsenemški list »Deutscher Montag« ustavljen. Ta vest se dosedaj ni potrdila, a nastala je, ker se je govorilo po mestu, da je neznana oblast predlagala ustavitev tega lista. Dogodilo se je že opetovano, da se uredništvo ni brigalo za odredbe politične cenzure ter priobčilo razne članke in vesti vzhic odrejeni zaplembi. Dne 27. m. m. je cenzura zaplenila dopis iz Šoštanja, v katerem se poziva na poboj Slovencev pri nameravanem taboru v Družmirju, toda uredništvo je dopis vzhic temu priobčilo. Storiло je to pač, ker je bilo itak gotovo, da se mu ne zgodi ničesar. Toda gorje, ko bi kaj podobnega zagrešil slovenski list!

Dvojna mera vrede se vidi posebno pri shodih. Medtem ko prepovedujejo Slovence vse shode, morejo Nemci neovirano hujskati po raznih »Volkstagihi«. Ko bi imeli vladni krogi le količikaj čuta za dostojnost in poštenje, bi se sramovali postopati tako očitno proti eni in v prilog drugi narodnosti. Ako že prepovedujejo slovenske shode, bi zahtevali že čisto navaden čut dostojnosti, da prepovedo tudi nemške. Toda ne! Nam hočejo zamašiti usta, a Nemcem dajo »Freipass«, da lahko poljubno hujskajo proti nam. Toda ali se vlada ne zaveda, da bo s tem dosegla ravno nasprotni učinek onemu, kar hoče doseči?

Minuli torek se je vršila pred tukajšjo okrajno sodnijo kazenska razprava proti tiskarju Rabitschu, ki je obdolžil ravnatelja mestne klavnice Kerna, da je poslal v Ljubljano vagon za Maribor namenjenega posušenega danskega mesa. Rabitsch je izjavil, da nastopi dokaz resnice. V ta namen je bila razprava preložena. Po mestu se govori, da ima Rabitsch res zato dokaze, a mimogrede se šepeta, da bi bil vzhic temu pripravljen svoje obdolžitve preklicati pod gotovimi... pogoji. Vsekako čestita družba. Gospodje so pač vredni drug drugega.

Nemški železniški uradniki sklicujejo za dne 9. t. m. shod v »Gambirushalle«. Dnevni red shoda je sicer strogo stvaren, namen shoda naj bi bil, da se bavi le s stanovskimi in aprovizacijskimi vprašanji, toda skušnja nas uči, da je glavna točka takih shodov vedno hujskanje proti tovarnišem slovenske narodnosti. Tudi v Mariboru dne 9. t. m. to brzkone ne bo drugače.

Bitka na Francoskem.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. junija. Uradno:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Od časa do časa je oživilo streljanje. Poizvedovalci so živahno poizvedovali. Pri nekem sunku v francoske črte zahodno od Kemmela smo ujeli 2 častnika in 50 mož.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na bojišču se je omejevalo bojevanje na krajne boje. Severno od Aisne in severozahodno od Chateau-Thierryja smo odbili delne napade sovražnika. Jugoahodno od Sarcyja smo vzeli po močni pripravi s topovi sovražne črte na obeh straneh Ardre. Ujeli smo 50 ujetnikov.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. junija zvečer. Uradno: Na bojišču se položaj ni spremenil.

Fochova rezervna armada.

Berlin, 7. junija. (K. u.) Wolff: Francoska armada je morala že marca nastopiti z močnimi deli pripravljene Fochove rezervne armade, ker so se Angleži ob Sommi umikali. Ko je bila angleška armada na Flandrskem v najresnejši nevarnosti, je moral generalisimus drugič poslati tja. Bitka med Aisno in Marno je prisilila generala Focha, da je poslal prenaplgjeno svoje divizije v prostor, ki si ga je izbralo nemško armadno vodstvo. Znatne francoske sile so zopet vezane, vsled česar so oropani voditelji sporazuma prostosti nastopa. Ponosne rezervne armade, od katerih so sovražniki toliko upali in pričakovali, torej ni več.

Berlin, 7. junija. (K. u.) Wolff: Francozi so med Marno in Reimsom utrjevali z največjo naglico gozde; v središču, kjer

Kakor bomba mora učinkovati uspeh 8. vojne posojila pri sovražnikih

Podpiši! Podpiši! Podpiši!

so Nemci najdlje napredovali, utrjujejo z žicami utrdbo Bois de Chelle in poskušajo napredovati s tistimi svojimi krilom, ki se naslanjajo na Marno.

Američani v Gibraltarju in Tangerju.

Kolna, 7. junija. Iz Madrida poroča »Kölnische Ztg.«: Američani so nadomestili angleško posadko v Gibraltarju in spremenili Tanger v oporišče ameriških ladij.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. junija. Uradno: Bojem s topovi se je pridružilo večeraj živahnije delovanje pehote. Ob spodnji Piavi, pri Queru in pri Moriju, kakor tudi na Tonale smo odbili italijanske oddelke. Na Monte Spinuccia smo izboljšali s podjetjem naskakovalnih čet naše postojanke. Na Monte Sisemolu smo odbili s protisunkom napad nekega bataljona. Pri Asiagu sta omagala v našem ognju dva sovražna sunka.

Načelnik generalnega štaba.

Dunaj, 7. junija. Vojni tiskovni stan: Včerajšnji dan se je bila cela vrsta bojev, ki so vsi izpadli ugodno za nas. Sovražnik je poskušal na mnogih točkah visoke gorske fronte v Tirolah, kakor tudi pri izlivu Piave priboriti krajnih uspehov s sunki patrulj in manjših oddelkov. Dolgo trajajočemu obstreljevanju naših črt vzhodno od Asiaga je sledil napad več stotnij, ki so ga izvedle dvakrat, a je omagal že v našem ognju. Sovražnika smo vrgli popolnoma na Sisemolu že v boju v jarkih in v ročnem metazu. Našemu naskakovalnemu oddelku na Monte Spinuccia se je posrečilo, da je potisnil našo prednjo črto po ljutem boju moza z možem naprej.

Nemški podmorniki ob ameriški obali.

Nemški podmorniki ob ameriški obali.

Rotterdam, 7. Ameriške oblasti sumijo, da imajo nemški podmorniki svoje oporišče v osrednji ali v južni Ameriki na kakem samotnem otoku ali v kakem zalivu ameriških ljudovlad. Ameriški listi so še nedavno izražali bojazen, da morejo pripeljati nemški podmorniki letala čez ocean, iz katerih lahko mečejo v ameriška mesta bombe.

Annapolis, 6. (K. u.) Reuter: Mornariški tajnik Daniels je izjavil v oklicu kadetom mornariške akademije: Nemčija ni prestrašila ameriškega ljudstva, ker je s podmorniki prenesla vojsko pred vrata Amerike. Okrepčani ogenj strasti je marveč dokazal Američanom, da morajo še bolj napeti svoje sile in tako hitreje in temeljiteje kaznovati sovražnikovo predrznost.

Haag, 7. »Central News« poroča iz Newyorka: Oblasti so radi nevarnosti podmorskih čolnov in min ob ameriški atlantski obali za tri dni ustavile zasebni ladjini promet v Evropo.

Rotterdam, 7. Reuter: Poleg ameriškega poštnega parnika »Karolina« so potopljene še štiri ameriške jadrnice. Veliko rešencev potopljenih ladij pripoveduje, da so jih imeli Nemci več dni v podmorskih čolnih ujetih, ker je poveljnik tako preprečil, da se ni prehitro izvedela njegova naravnost.

Christiania, 7. V Ameriki so prepovedali 2. t. m. ponatiskovati poročila nemške armade in mornarice. Vlada je vse ukrenila, da ne pada kurz na newyorški borzi.

Geni, 7. V Parizu je poročilo o delovanju nemških podmorskih čolnov ob ameriški obali izredno vplivalo na javno mnenje posebno še zato, ker je izjavil v svojem govoru Clemenceau, da bodo Američani brezpogojno nadaljevali vojsko. Nadkomisar Francije v Združenih državah Gardieu je zahteval; naj Amerika še pred novim letom potroji število poslanih čet. Francozi se boje, da bo razširjena podmorska vojska motila dosedanje transporte čet.

London, 7. (K. u.) Reuter: Časopis »Daily Mail« poroča iz Newyorka, da so potopili nemški podmorniki ob ameriški atlantski obali 14 ladij.

New York v vojnem stanju.

Berlin, 7. junija. (Kor. ur.) »Lokalan- teiger« poroča: Ameriška obal in posebno newyorško pristanišče sta v vojnem stanju. Električni žarometi, ki jih ima ameriška mornarica nebroj, mečejo žarke celo noč. Veliko pomorskih letal leta nad obalo in pristanišče. Uradno ameriško vojno poročilo beleži dejstvo o sklenjenih velikih stavah o koncu vojske na newyorški borzi, in sicer, da bo končana svetovna vojska v psmih mesecih.

Boj belega in rumenega plemena.

Berlin, 7. junija. (Kor. ur.) Ameriški državni tajnik mornarice Daniels je izjavil prijateljem: Wilson bo nadaljeval boj, dokler se ne utrdi angleško-ameriški narod.

Kmet, trgovec, rokodelci!

Podpišite 8. vojno posojilo!

Z vojnim posojilom boste po vojni dobili material, konje, opravno, vozove in druge reči preje in ceneje kot z gotovino!

Kadar bosta vladani Evropa in Amerika po enotnem načelu, potem se bo lahko izbojeval največji in zadnji boj vseh bojev: boj belih proti rumenim ljudem. Nemčija se mora tako oslabilati, da ne bo v stanju pomagati rumenemu možu. Samoobsebi umljivo je, da bo pomagala Nemčija Japonski, kadar udari, da se polasti Tihoga oceana. Če je Nemčija premagana, ni nobene rumene nevarnosti več.

Politične novice.

+ Sestanek deželnih poslancev S. L. S. V sredo, dne 12. t. m. se bo vršil ob pol 4. uri popoldne v Katoliški tiskarni (I. nadstropje) važen sestanek deželnih poslancev S. L. S. Poslanci naj se sestanka zanesljivo udeležijo.

+ Prepovedan shod. C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu je prepovedalo za nedeljo dne 16. t. m. sklican shod na Dobračevi pri Žireh.

+ Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec in njegov namestnik dr. Laginja sta bila danes popoldne povabljeni k ministrskemu predsedniku.

+ Za poletno zasedanje parlamenta.

Z Dunaja poročajo 7. t. m.: Načelniki vseh treh skupin gosposke zbornice so se danes v navzočnosti ministrskega predsednika dr. pl. Seidlerja poldrugo uro posvetovati. Iz besed ministrskega predsednika se je dalo spoznati, da ga vodi stremiljenje, da bi opravljal državne posle ustavnim putem. Navdaja ga namera, da bi vladal z državnim zborom. Doslej pa še ni padla odločitev ne v pozitivnem ne v negativnem zmislu. Dr. pl. Seidler je docela zaposlen s tem, da bi zagotovil priprave za pozitivno delo v bodočem zasedanju parlamenta. V tem zasedanju gre pred vsem za proračun in s tem zvezanim pooblastilom za posojilo, in če bi bilo mogoče, naj bi se rešile tudi že načete davčne predloge.

+ Seidler hoče »brambno večino.« Z Dunaja, 7. junija. Zadnji čas so se oglasili pri ministrskem predsedniku skoraj vsi načelniki strank. Dobili so vtis, da veže dr. pl. Seidler sklicanje parlamenta na pogoji, da se njegovo veselje do dela zajamči in da ne bo dovolil le državnih potrebščin, marveč da izostane tudi sicer vsakršna motitev. Ustvariti se mora tudi varnost proti temu, da ne bi opozicija sprejela kakih zapletenih predlogov. Iz tega je nastala beseda o takimenovanju brambni večini. Dosega take večine je v prvi vrsti odvisna od postopanja Poljakov. Mnenje, da Poljaki z avstrijski vladi prijazno politiko v državnem zboru pospešujejo v bistvu tudi svoje želje, ki so v zvezi z zunanjo politiko, je začelo v poljskem klubu polagoma prodirati.

+ O »brambni večini« piše »Arbeiterwille«: Nemško - nacionalno časopisje tudi danes še govori o tem, da stavi ministrski predsednik za sklicanje državnega zbora pogoji, da se mora deložnost državnega zbora zajamčiti in da se ne dovolijo le državne potrebščine, marveč da se tudi drugače ne pripete kake »motitve«. Dana mora biti namreč varnost (!) proti sprejemu morebitnih zvijačnih (!) predlogov opozicije! To bi bila že višja neumnost — ko bi se za njo ne skrivala zlobna namera.

+ Delegacije. Glede sklicanja delegacij se mnenja križajo. Nemci so za to, naj se skliče zunanji odsek delegacij pred državnim zborom, da se tamkaj sprožijo zunanje-politična vprašanja in tako državni zbor razbremeni. Druge stranke pa zahtevajo, da naj se najprej skliče parlament. Splošno se sodi, da se skliče zunanji odsek delegacij šele potem, ko bo parlament dovolil proračunski provizorij.

+ Nemci proti okrožjem na Češkem. Nemški narodni svet za Češko je sprejel resolucijo, v kateri zavzema stališče nasproti okrožni naredbi in izjavlja, da narodni svet z izdano naredbo zaradi žrtvovanja manjšin pod nobenim pogojem ne more soglašati.

+ Za koroškimi nemškimi gasilci še koroški slikarji in pozlatarji. Za koroškimi nemškimi gasilci so prišli sedaj s protestom zoper Jugoslavijo tudi koroški slikarji in pozlatarji. »Mir« pričakuje, da bo Volksrat sedaj sklical tudi cestne pometeče, da protestirajo.

+ K »Volkstag« v Velikovu. Iz velikovskega okraja se nam poroča: »Bauernvereini« velikovske okolice, to je, napredni učitelji, uradniki in nekateri »Herrenbauri« kličejo na »Volkstag«, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. t. m. v telovadnici meščanske šole v Velikovu, da protestira proti osvoboditvi teptanih koroških Slovencev izpod nemškega jarma — v smi-

slu jugoslovanske deklaracije. Značilen in naravnost ostuden je poziv, ki vabi na ta »Volkstag«, glasi se takole: »Zunaj na mejah stoje naši sinovi, bratje in očetje; že četrto leto se borijo za ljubljeno domovino. V domovini sami pa se plazijo temne pošasti krog hiš in koč in skušajo ljudstvo pregovoriti, da odpade od cesarja in države, da izda očetnjava. Vse se trese in trepetu ogorčenja nad tem sramotnim dejanjem v koroški deželi. Vsi deli Koroške so že zaklicali: Do sem in ne dalje! Ali naj prebivalstvo velikovskega okraja edino molči k temu? Kdor noče, da bi bila mila domovina izdana in prodana našim sovragom, kdor noče, da bi bila tolika kri zastoni prelita in vse žrtve zastoni žrtvovane, in kdor noče, da bi bil en del naše domovine prideljen državi kraljevskih morilcev in ovčjih tatov, naj pride in povzdigne svoj glas zoper tako sramoto.« In ta klic velja, kakor pravijo, »cesarju zvestemu« in »domovinsko čutečemu« (patriotičnemu) prebivalstvu. Farizeji! — Kot prvi govornik je naveden poslanec Marckhl, brzkone zato, da izžene »ruskega duha« iz telovadnice, v kateri so bivali ves čas ruski ujetniki ter kot prvi zamahne na jugoslovanskega zmaja. Nato bosta nastopila »begunca« iz tabora v St. Janžu, poslanca Girstmayer in Jaka Žihpoljski, da se zneseta nad onimi, ki so jima »posvetili« domov. Kot četrti se bo oglašil g. Nagele, prvak velikovskega okraja, da pove, kako se je trudil na Dunaju kot poslanec — v zadevi svojega piva. In nazadnje mora nastopiti seveda tudi član nemškega »Priesterbunda« urednik Paulitsch iz Celovca, da poda izjavo v imenu krščanskih socialcev, katerih v okraju sploh ni. — Tako se dandanes rešuje domovina iz obupnega položaja, v katerem se nahaja! Končno bo še zadonela neizogibna »Wacht am Rhein«, in komedija bo končana. Kam plovemo?

+ Unija med katoličani in pravoslavni na Hrvaškem? »Posavska Hrvaška« piše: Iz zanesljivega vira izvem, da so se pred kratkim sestali v Zagrebu ugledni pravoslavni profesorji teologije s katoliškimi teologi in profesorji. Predmet posvetovanja je bil, najti pot do unije med eno in drugo cerkvijo. Sklenili so ustanoviti skupno strokovno bogoslovno glasilo, ki bi s stvarnimi razpravami utrdilo pot uniji. Vse to je storjeno z vednostjo cerkvenih poglavarjev. Podrobnosti o tej zadevi, mislimo, bi bilo za sedaj neprimerno objaviti. Opozarjamo na članke, ki jih je napisal škof dr. Mahnič v »Novinah«. — Tako imenovani list. Res je le toliko, da je nekaj pravoslavnih bogoslovnih profesorjev iz Sremskih Karlovcev obiskalo pred kratkim zagrebške bogoslovne profesorje, ki jim obisk vrnejo.

+ Pravda proti poljskemu pomožnemu zboru. Danes, 8. junija, se je v Marmaros-Szigethu pričela glavna razprava proti večjemu številu pripadnikov razpuščenega poljskega pomožnega zbora. Dogodki, ki so dali tej pravdi povod, so bili naslednji: Pretežni del v območju vzhodne fronte razpuščenega poljskega pomožnega zbora je dne 15. februarja ob 8. uri zvečer, ko je bil preje razdel železniške, telefonske in brojavne proge Suidin-Črnovice in Luzan-Kocman, samolastno odmarširal iz svojih garnizij zapadno Črnovic proti vzhodu z očitnim namenom, da se prebije v Ukrajino. Po zaslugi primernih odredb naših čet se je kljub poizkušeni protibrambi poljskega pomožnega zbora posrečilo, večjemu delu istega preprečiti odhod. Približno 120 častnikov in 3500 mož pomožnega zbora so razorožili in odvedli v Huszt, kjer so se z vso uspešnostjo uvedle sodne poizvedbe. Temeljem le-teh se je proti 91 legijskim častnikom in 24 možem vložila obtožba na vojno sodišče. Prič, ki se bodo zaslišale, je do 100. Ostali pripadniki pomožnega zbora, v kolikor so avstrijski in ogrski podaniki, so morali na prebiranje. Za vojaško in črnovojniško službo nesposobne so odpustili, druge pa v zmislu vojaških izvidov uvrstili v c. in kr. armado.

+ Proti carinski zvezi Nemčije z Avstrijo-Ogrsko je govoril v Nürnbergu dne 3. t. m. dr. Heim. Rekel je, da se mora Nemčija zanašati le nase, ker Avstrija potrebuje sama, kar ima. Kmetijstvo je zelo nežna cvetlica, ki jo ni mogoče več dvigniti, če se konča. Naj se zato ne opuste preskušena pota. Želi tesnega stika z Avstrijo-Ogrsko, toda boji proti carinski skupnosti je potreben, ker bomo sicer izgubili vse, kar smo v 30 letih pridobili. — Tudi trgovska in obrtna zbornica je napravila sklep proti gospodarski zvezi z Nemčijo.

+ Iz nemškega državnega zbora. Konservativec grof Westarp je vprašal v nemškem državnem zboru, če je res potoval Erzberger meseca decembra lani spora-

zumno z zunanjim uradom na Dunaj in da je poročal o uspehu svojega potovanja kancelerju in zunanjemu uradu. Ravnatelj zunanjega urada Teutelmanna je odgovoril: Erzberger je naznanil decembra 1917 zunanjemu uradu, da namerava za en ali dva dni odpotovati na Dunaj v zadevi, ki se ne tiče politike, marveč katoliške cerkve in je tudi Nemčija prizadeta, če se bo rešila ugodno. Ne takrat in tudi pozneje niso Erzbergerju dali naročil ali pooblastil. O uspehu svojega potovanja je poročal Erzberger zunanjemu uradu, kar store večsih tudi drugi poslanci.

+ Prehrana. V zadnji seji prehranjevalnega sveta dne 6. t. m. so sprejeli načrt za ureditev prometa s krompirjem letošnje letine. Predsednik prehranjevalnega urada dr. Paul je poročal o bodočem gospodarstvu z žitom. Na berlinskih posvetovanjih so se zedinili, da je treba v vseh treh državah uvesti kolikor mogoče enakomerno gospodarstvo, da bo mogoče izhajati. Proti skrivni kupčiji z mlevskimi izdelki se mora nastopiti s poostrenim nadzorstvom nad mezdami mlini in s splošno prepovedjo ročnih mlinov. Posestnik, ki ne bo oddal določene množine žita, bo moral dati namesto tega druge proizvode. — Poročevalec dr. Degischer je rekel, da se bo zaplomba žita izvršila čim prej, da se prehitro skrivni kupčevalci. Za mlačev potrebni premog in bencin sta že zagotovljena. Ravnotako je vojaška uprava zagotovila dalekosežno delavno pomoč. Za pobiranje žita se razdele dežele v okrožja.

+ Masaryk odpotuje iz Amerike v Anglijo, Italijo in Francijo. Zdej se pogaja z vodilnimi državniki Združenih držav.

+ Za odvetnika najvišjega apelacijskega sodišča v Vatikanu je bil te dni v navzočnosti avditorjev zaprisežen duhovnik dr. Paskval Vitto iz škofije Calvi Rurta.

+ Za obnovitev diplomatskih odnosov med Francijo in Vatikanom. O tem predmetu je izšla v Parizu znamenita knjižica, ki jo je spisal De Monzie. Z delcem se francosko časopisje zelo peča. Obširno piše o njem proticerkvena »Laterne«; njena izvajanja se stekajo v stavku, da De Monzie pripisuje Vatikanu preveliko važnost. Tudi drugi listi leveice pišejo danes o obnovitvi diplomatskih odnosov z Vatikanom mnogo zmernejše nego prej. Zdi se, da se pod roko nekaj pripravlja.

+ Kitajska izgnala Nemce. »Daily Express« poroča iz Tokija: Kitajska je sklenila, da izžene Nemce, ki jih bodo (7000 do 10.000 jih je) internirali v Avstraliji.

+ Mirovno pogodbo med Turčijo in kavkaško republiko so podpisali 4. t. m. Poleg Batuma, Karsa in Ardahana dobi Turčija tudi mesto Nahičevan.

Dnevne novice.

— Jugoslovanskemu klubu je poslala vesela družba iz Zdravko Sagadinove gostilne v Sesterzah 22 K, katere je nabral g. Josip Gajser na binkoštni ponedeljek. Svota se vporabi v prid akcije za naše politične pregnance. Vsem darovateljem najtopla hvala.

— Odlikovani železničarji. Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje so dobili pri državni železniški revidenti Ivan Mrak, Ivan Novak, Viljem Kelec, Marj Buda in Lovro Svetina; adjunkti Jože Dolinar, Jože Žnidaršič in Stanko Legat. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje so dobili: strojevodje Ivan Suštersič, postajni mojstri Bernard Hafner, Anton Hlebec, Alojzij Hutter in Alojzij Makuc. Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje so dobili: skladiščni paznik Anton Dežman, nadkurjač Simon Kralj, nadalje Ivan Slabina, Mihael

Gabrijelčič, Jožef Lotrič, Nikolaj Kušterle, Matevž Vovk, Ivan Šulga, Alojzij Gabrovšek, Matevž Šuligoj, Barbara Langenholz, Ernest Matuszcak in predelavec Stefan Tinta.

— **Iz davčne službe.** Finančni minister je imenoval davčnega upravitelja Al. Presoli Ipavtza za višjega davčnega upravitelja.

— **Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani** je imelo preteklo nedeljo dne 2. junija t. l. po dveletnem presledku zopet svoj redni občni zbor, ki je dokazal, da društvo živi in dela. Občni zbor je bil mnenja, da je društvo z izdajanjem slovenskih srednješolskih knjig že doslej izvršilo ogromno delo za prosveto našega naroda; zato je zbor — v znak popolnega zaupanja — dosedanjega večletnega predsednika dr. Jak. Žmavca, ki je duša vsemu društvu, z vzklikom soglasno zopet izvolil za predsednika, v ostalem odboru pa le vrzeli izpopolnil, nastale vsled smrti ali odpovedi. V pozdravnem nagovoru se je predsednik častno spominjal odbornikov ozir. članov društva, umrlih v dobi od zadnjega občnega zbora, in ti so: c. kr. deželna šolska nadzornika in dvorna svetnika Fr. Levec in Fr. Hubad, ravnatelj A. Štritof, profesorji: R. Perušek, L. Lavtar, Koprivšek, pred kratkim L. Lederhas (podpredsednik društva) in nam. gimn. učitelj Evg. Sajovic; na bojišču sta padla tovariša dr. T. Schuschnig in Makso Sever. Blag jim spomin! — Posebno prisrčno pa je pozdravil dva gosta: iz Zagreba je bil dospel zastopat bratsko društvo hrvatskih srednješolskih profesorjev vzorni tajnik g. Koloman R. a. c. prof. v p. (znan veščak v klas. filologiji, ki je prevel v lepo hrvaščino Ajshila in Sofokla in v kratkem izda celega Evripida) ter g. profesorja Josipa K. o. z. u. h. a. iz Celja. Društvo je veselo tega počestčenja in je z novimi močmi nastopilo novo, velevažno poslovno dobo. — P. n. člani dobe kmalu tiskano poročilo o tem občnem zboru v roke.

— **Celjsko pevsko društvo** priredi v petek, dne 14. junija, ob 8. uri zvečer koncert v Sokolskem domu v Celju (Gaberjahi). Spored je nad vse krasen in obsega slovenske in hrvatske narodne in umetne pesmi zbora in razne solistovske točke. Natančnejše se objavi v kratkem tudi z lepaki in vabimo vse prijatelje umetnosti k temu izrednemu užitku.

— **Na zagrebškem vseučilišču** je imenovan dr. Stjepan Ivič za javnega rednega profesorja slovenske filologije.

— **»Tedenske slike«** ustavljene. C. kr. policijsko ravnanstvo je na nedolgočasen čas ustavilo Piskove »Tedenske slike«, ker so pričevale med drugim tudi politične članke. Izdajatelj se je proti temu ukrepu pritožil.

— **Praga izumira.** Na seji praških mestnih svetovalcev je podal mestni fizik poročilo o zdravstvenem stanju Prage. Poročilo je jako vznemirilo navzoče, dasi je odkrilo samo deloma, kako ogroženi so zdravstveni odnosi v Pragi. Mestni fizik je navedel naslednji zgled: Število živo rojenih otrok, ki je znašalo še leta 1913. 3274, je padlo leta 1917. na 1716. Torej rakova pot za 48 odstotkov. Število umrlih pa je temu nasproti poskočilo s 3000 na 3828. L. 1913. je bilo število rojenih približno isto kakor število umrlih, l. 1914. je bilo 250 več umrlih kakor rojenih, v l. 1915. že 1046, l. 1916. 1397, l. 1917. pa celo 2115, torej trikrat toliko kakor v času pred vojsko. Število prebivalcev na koncu l. 1917. je padlo proti l. 1913. v Pragi in predmestjih za 32.237 duš, torej za celih 15 odstotkov. To nazadovanje praškega prebivalstva je naravnost katastrofalno. Dalje je dognal mestni fizik, da je umrljivost na tuberkulozi jako narasla in to posebno med delavstvom. Potem se je pretresalo prehranjevalno vprašanje in se je pokazalo, da je Praga z živili prav pri koncu.

— **Breznica.** Dne 30. maja je imela S. L. S. sestanek, namenjen krajevnim organizacijam. Pri tem se je ljudem razložil pomen deklaracije za naše narodno življenje.

— **Javnosti v premislek.** Prejeli smo: Vsak spozna, da bomo morali po vojni napeti vse moči, ako bomo hoteli še dihati v gospodarskem oziru. Naš mali proletarski narod, ki se je še pred vojno komaj vzdrževal na površju, ne bode mogel biti kos zahtevam, ki se bodo stavile nanj, ako bomo gospodarili po starem načinu. Poleg drugega bode skrbeti, da se bodo spravljali različni gospodarski pridelki in izdelki po najkrajši poti na svetovni trg. Naš trg je v — Trstu in Reki. Morda bi bilo umestno, ako se v ta namen ustanovi za vse slovensko (ali jugoslovansko) ozemlje družba, ki bi prepregla imenovano ozemlje z zvezami po tovornih in osebnih avtomobilih. Člani družbe naj bi ne prevzeli samo gotovega števila deležev: bila naj bi dolžnost vsakega, da se promet pospešuje in izvaja po družbi. Tuintam so imeli vpeljane že podobne vožnje, ki so se z večjim in manjšim vspehom izplačevale. Prednost družbe bi bila pa ta, da bi bila izguba skoro izključena. V mislih imam za začetek naslednje omrežje, kateremu bi se priključile naknadno še proge na Štajer-

skem, Hrvaškem, Istri itd.: Celje-Trzin-Ljubljana - Polhov gradec - Vrhnika - Kalce - Ajdovščina - Šempas - Gorica - Kojško - Mernik - Čedad (okrog 235 km); Kalce - Planina - Postojna - Senožeče - Štorje - Sežana - Trst (okrog 67 km); Trzin - Kamnik - Šenčur - Kranj (okrog 36 km); Železniki - Škofja Loka - Kranj - Jezersko - Kaplja - Miklavčevo - Celovec (okrog 118 km); Črna (pri Pliberku)-Poljana - Ruda - Velikovec - Celovec - Blatograd - Vrba - Beljak - Blajberk - Rute - Čajna - Šmohor - Cirkno (okrog 182 km); Čajna - Trbiž - Rabelj - Bovec - Sv. Lucija - Zelin - Idrija - Kalce - Planina - Bloška polica (okrog 210 km); Krško - Novo mesto - Straža - Žužemberk - Krka - Vel. Lašče - Ribnica (Slatnik) - Sodražica - Bloška polica - Lož - Knežak - Trnovo - Reka (okrog 215 km); Sevnica - Mokronog - Trebnje - Žužemberk - Staracerkev - Ribnica - Loški potok - Čabar - Gerovo - Črni lug - Reka (okrog 210 km). — Želim zbrati mnenja vseh, ki se za to zanimajo. — Ivan Majcen, c. kr. poštar, Loški potok.

— **Kronski juveli Romanovičev.** Reuter poroča iz Newyorka: Ameriške carinske oblasti so odkrile zaroto. Vtihotapiti so nameravali juveli krone Romanovičev v Združene države. Tihotapcevi niso zaprli, ker so položili visoko varščino. Okrasje so zaplenili.

— **Pománjkanje čevljev v Budimpešti.** Pri popisovanju prebivalstva v svrhu, da se uredi oddajanje čevljev in v svrhu uvedbe nakaznice za čevlje se je dognalo, da je v Budimpešti 40.000 oseb brez čevljev in morajo hoditi bos. Magistrat se je zavzel za to, da morajo bos najprej dobiti obuvalo.

— **Kako je na Dunaju?** Z Dunaja se čujejo razne vesti. Nekateri pravijo, da je slabše, drugi zopet trdijo, da je boljše, kakor pri nas. Neka gospa, ki se je vrnila od tam v Ljubljano, odločno trdi, da je na Dunaju večji kruh ter dober, kakor ržen, v Dunajskem Novem mestu pa da je skoraj bel. Tudi sveža prašičeva pečenka se tam dobi po restavracijah in velja porcija 7 kron.

— **Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju** se bodo vpisovali učenci za prvi razred dne 23. junija od 9. do 12. ure dopoldne v gimnazijski pisarni. S seboj je prinesiti krstni (rojni) list in obiskovalno spričevalo. Vnanji učenci se lahko prijavijo pisмено, če pošljejo omenjeni listini do 23. junija. Vzprejemne skušnje se bodo vršile v petek 28. junija od 9. ure naprej.

— **Zaseženje vratnih nakovov in njih zamenja.** Na podlagi ministrskega ukaza z dne 23. februarja 1917, drž. zak. št. 68, se zaukazuje: I. Kateri vratni nakovi se morajo zamenjati. Vratni nakovi iz mesinga, rdeče litine, medu in bakra na vratih, predurih in durih na in v poslopih in na ograjah so zaseženi v vojne namene. Ne smejo se torej niti prodati ali oddati niti na kak drug način odstraniti. Kot vratni nakovi pridejo v poštev: Priprave za odpiranje vrat (kljuke, zapone, gumbi), rozete pri ključkah (zaponah, gumbih) in pri ključavničnih luknjah, ključavnične zaklopke in podolgovati nakovi. — II. Izvzeti vratni nakovi. Nakove s posebno zgodovinsko, umetniško in umetno-obrtniško vrednostjo sme politična oblast I. stopnje od zaseženja izvzeti. Prošnje za dovolitev izjeme se morajo vložiti **tekem 14 dni** po objavi tega razglasa, in sicer pri c. kr. okrajnem glavarstvu (mestnem magistratu) ali pri pristojnem strokovnjaku, katerega je državni urad za spomenike določil za strokovnjsko ocenjevanje. Njegov naslov naj se pozive pri c. kr. okrajnem glavarstvu (v Ljubljani pri mestnem magistratu). Prošnja mora vsebovati podatke o številu vrat, ki pridejo v poštev, o starosti, ki se nakovom prisoja, poleg tega kratek popis in sliko (risbo ali fotografijo). Na podlagi prošnje more izvedenec izvesti ogled na licu mesta, čigar stroške nosi prošnik. — III. Katere osebe so dolžne zamenjati. Hišni posestnik, zakupnik, najemnik in vsi drugi, ki imajo pravico uporabe, so dolžni odrediti zamenjo vratnih nakovov proti istočasnemu naboju nadomestnih okovov potom pravilno izkazanih nastavljenecv in pooblaščenecv podjetji, ki jih določi za to ministrstvo za javna dela. Zamenja se izvrši brez stroškov za posestnika. — IV. Nadomestni nakovi. Nadomestne nakove dobavi vojaška uprava po oblastveno odobrenih vzorcih. — V. Podjetja, katerim je zamenja poverjena. Podjetnik, kateremu je poverjena zamenja vratnih nakovov, dobi posebno uradno pooblastilo, ki služi nasproti oblastem in strankam kot izkaz. Podjetnik pa mora zopet vsakemu nastavljenecv ali delavcu, ki naj izvede dela, izdati izkaznico, ki vsebuje ime in tvrdko, da ji daje le tedaj pravico za vstop v poslopja, stanovanja in obratne prostore, če ima uradni pečat in potrdilo (c. kr. policijskega ravnateljstva, c. kr. okr. glavarstva), da je temu podjetju (tvrdki) poverjena zamenja nakovov. Izkaznico more potrditi oblast vsak čas preklcati, zlasti, če se izkaže nastavljenec ali delavec kot nezanesljiv ali zakrivi kako nerednost. Jamstvo podjetnika za osebe, ki se jih poslu-

žuje za izvrševanje svojih poslov, se nič ne spremeni s potrdilom ali preklicom izkaznice. — VI. Čas in izpeljava zamenje. Podjetnik mora naznaniti začetek izmenjalnih del najkasneje 8 dni poprej. Nastavljenec in delavec, ki imajo izkaznice, se mora v svrhu zamenje nakovov in preizkušnje njih oddaje dovoliti dostop v poslopja, stanovanja, obratne prostore itd. V lastnem interesu zavezancev je poskrbeti, da so za dotični dan ključni na razpolago. Podjetniku je dano na prosto voljo, da pusti najprej dognati v posameznih poslopih in prostorih število, velikost in obliko nakovov, ki se naj izmenjajo. Hišni lastnik ali njegov namestnik se mora na vsak način vprašati, če hoče zamenjo sam izpeljati, v pritrdilem primeru, če hoče prevzeti erarične nadomestne nakove. **Posestniki nakovov so upravičeni**, če se jim to zdi boljše, da si sami preskrbe nadomestne nakove in da zamenjo sami izvrše. V tem slučaju mora posestnik nakove, ki jih je sam odvezel, pripraviti do dne splošne zamenje in jih izročiti pooblaščenecv podjetnika, ki pride ponje, ker bi se mu sicer odvzeli. Pooblaščenec mora nakove na mestu pretehtati in vpisati težo in število odvezitih garnitur, kakor tudi vrsto kovine v pobotnico, ki se izroči posestniku. Ta pobotnica velja kot nakaznica za povračilo v gotovini in naj se torej skrbno hrani. Povračilna postavka znaša 4 krone za kilogram skupne teže (z železnimi deli vred); izplačilo povračila izvrši v pobotnici navedeno mesto proti izročitvi tega potrdila. — **Ce posestnik prevzame erarične nadomestne nakove**, da jih sam pritrdi, ima ravno tako malo pravice do druge odškodnine, kakor če pusti, da odvzame in pritrdi nadomestne nakove v to pooblaščenca podjetje. Sprejem nadomestnih nakovov, ki jih da posestnik sam nabiti, se mora podjetniku po vrsti in številu potrditi. Odveziti nakovi se morajo tudi v tem slučaju takoj izročiti podjetnikovemu pooblaščenecv. — **Ce se posestnik nakovov ne poslužuje pravice**, zamenjo sam izvrši, se nakovi odvzamejo in pritrdijo nadomestni nakovi potom pooblaščenega podjetja ali njegovih nastavljenecv, in sicer popolnoma brez stroškov za posestnike. Če se je izmena in popravilo izvršilo v redu, potem posestnik nakovov nima nikakega nadaljnjega zahtevka. Zlasti se ne more zahtevati poznejša zopetna zamenja nabitih nadomestnih nakovov. Pri odvezmanju starih in pritrdjevanju nadomestnih nakovov mora podjetje kar najbolj skrbeti za to, da se ne poškodujejo in zamažajo duri kakor tudi prostori in njih oprava. Izboljšave in popravila, ki so morda nastala potrebna vsled izmene, mora podjetnik izvršiti na lastne stroške, stvari primerno in v redu. Če so nadomestni nakovi slabo pritrdjeni ali ovirajo delovanje vratne ključavnice, mora podjetnik, ne da bi imel pravico do posebnega povračila, poskrbeti, da se ti nedostatkni odstranijo. Morebitno zboljšanje barve na vratih se mora za enkrat opustiti radi pomanjkanja potrebnih materialij. V posebnih izjemnih slučajih, n. pr. v prostorih, kjer bivajo težko bolne osebe, se zamenjačasno ne izvde. Podjetnik mora izročiti političnemu okrajnemu oblastvu zapisnik takih izjemnih slučajev, v katerega ne vpiše mesto, kjer se izmena ni izvršila in vzrok, zakaj da je izmena izostala. Podjetnik je dolžan pritrditi nadomestne nakove takoj, ko je stare odstranil; če se pri tem pokažejo zamude ali težave, mora podjetnik brez pravice do posebnega povračila začasno ali stare nakove zopet pritrditi ali poskrbeti na kak drug način začasno nadomestilo. Dokler so vrata še brez nakovov, se delo na dotičnem kraju ne sme prekiniti. Izmenjalna dela se morajo izvršiti po posameznih cestah, ulicah in trgih po vrsti hiš in v vsaki hiši vedno v polnem obsegu. — VII. Jamstvo podjetnika. Podjetnik jamči pri izpeljavi in nadzorstvu del za skrb rednega podjetnika kakor tudi za izbiro in za pogreške oseb, ki se jih poslužuje pri izvršitvi. Morebitne pomanjkljivosti naj se nemudoma naznanijo občinskemu oblastvu. — VIII. Potrdilo zamenje. Podjetnik si mora dati od lastnikov zamenjanih nakovov ali od njih namestnikov potrditi, da se je izmena vratnih nakovov izvršila z navedbo števila in dne, katerega je bila izmena izvedena. — IX. Nadzorstvo zamenje; odpiranje zaprtih prostorov. — Občina mora skrbeti za primerno nadziranje izmenjalnih del potom zaupnikov od hiše do hiše in v slučajih, ko ni navzoč niti oni, ki je k uporabi upravičen, niti kaka odrasla oseba, ki spada k rodbini ali kateri je izročeno oskrbstvo, pritegniti poleg zaupnika še drugo zanesljivo pričo. Pod temi in vsemi drugimi jamstvi je občina tudi upravičena, v svrhu zamenje odrediti, da se odpro zaprti poslopja, prostori in ograje. V tem slučaju mora občina skrbeti za to, da podjetnik odprte prostore zopet na varen način zapre. V ta namen se morajo po potrebi na zunanjih vratih pritrditi nove varne ključavnice, ključe pa vzame v shrambo občina. Stroške varne zapore nosi vojaška oblast, kateri se varuje pravica morebitnega zahtevka za povračilo. Brez pooblastila in

nadzorstva občine se zaprti prostori ne smejo odpreti. — X. Oddajanje vratnih nakovov. Vratni nakovi, ki se morajo oddati, se smejo izročiti samo na pooblaščenca podjetja ali njih izkazanim nastavljenecv, ravnotako je samo tem dovoljeno prevzeti nakove. — XI. Kazenske določbe. Kdor bi ravnal proti predpisom zgoraj navedenega ukaza, zlasti kdor bi skrival nakove, ki se morajo oddati, ali kdor bi skušal za izmeno pooblaščenca ovirati pri izvršitvi njih naloge, ali kdor bi bil sokriv takih dejanj, tega kaznuje politična oblast I. stopnje z zaporom do šest mesecev ali z globo do 5000 kron, če dejanje ne spada pod kako strožjo kazensko določbo.

Štajerske novice.

š »Volkstag« za »Volkstagom« prirejajo štajerski Nemci. Dne 23. t. m. sklicujejo zopet tak shod pod imenom »Obersteirischer Volkstag« v Brucku ob Muri. Edini namen teh shodov je hujskanje proti Slovencem.

š **Krompir po 2 kroni kilogram.** Mestna aprovizacija v Gradcu nima nikakega krompirja več. Kdor pa plača 2 kroni za kilogram, dobi pri raznih krivonosih in nekrivonosih dobrotnikih človeštva krompirja kolikor hoče.

š **Mraz in sneg.** Te dni je na Štajerskem naenkrat zavladalo zelo hladno vreme, v hrihbih je zapadel celo sneg, dočim je v dolinah napravila slana prav občutno škodo na poljskih pridelkih.

š **Iz srednješolske službe.** Minister za uk in bogočastje je pomaknil profesorja na državni gimnaziji v Mariboru dr. Leopolda Poljanca v VII. plačilni razred.

š **Izpit učiteljske sposobnosti.** Sestra Ornanda (Terezija) Jager, učiteljica v Mariboru je napravila pred izpraševalno komisijo v Mariboru izpit za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom. — Vera Kalister je napravila izpit za pouk francoščine.

š **Tihotapstvo s sladkorjem.** Dne 5. t. m. ob tričetrt na dve je prišel neki veliki mož, ki je govoril dunajsko narečje, k nekemu graškemu postreščku z naročilom, da prevzame pri trgovskem agentu Ivanu Granglu 400 kg prahu za pranje in ga prepelje v neko drugo ulico. Ko je postrešček prišel z vrečami iz hiše, ga je prijel neki redar, kojemu se je vsa stvar zdela sumljiva. Ker ni verjel, da bi bil v vrečah pralni prašek, se je hotel prepričati in ko so odprli vreče, se je izkazalo, da je notri kristalni sladkor. Sladkor so seveda zaplenili in ga izročili mestnemu prehranjevalnemu uradu. Poizvedbe so dognale, da je bil odjemalec sladkorja slaščičar Henrik Sekinjak. Grangl je izjavil, da je bilo leta 1917 na glavnem kolodvoru v Gradcu zaplenjenih 77.000 kg sladkorja, namenjenih za neko tovarno konserv v Eggenbergu pri Gradcu. Ta sladkor je namestništvo nakazalo tovarni konserv »Oele-mentaire« v Liebenau. Od te tovarne ga je dobil on, Grangl, v zamenjo za mast. Tovarna konserv v Liebenau je šele pred kratkim zopet dobila dodeljenih 11 vagonov sladkorja. O vsej stvari je uvedena preiskava.

š **Obiskovalcem Rogaške Slatine.** Urad za ljudsko prehrano je odredil, da se smejo sprejeti v Rogaški Slatini v zdravljenje le v resnici bolne osebe. Zato mora vsak zdravniški gost prinesiti od uradnega zdravnika bivališča potrjeno zdravniško spričevalo. Obiskovalci iz Ogrske, Hrvatske in drugih dežel ne potrebujejo uradnega zdravniškega spričevala, a za vsak slučaj se jim priporoča, da prinesejo seboj spričevalo hišnega zdravnika. Doba zdravljenja je določena na tri tedne za posamezne osebe. Obiskovalci iz Ogrske in Hrvatske morajo prinesiti seboj potrebno moko. Spremljevalce smejo imeti le bolniki, glede katerih potrdi uradni zdravnik, da stanje bolnika to zahteva.

š **Križ s centralami.** Graško namestništvo je ustanovilo neko centralo za jajca. Zgodilo pa se je ravno narobe. Odkar obstoji centrala, so jajca kar izginala.

š **Zadruga vrtinarjev v Gradcu.** Graški vrtinarji so ustanovili nakupovalno ter prodajalno zadrugo za skupno nakupovanje vseh v vrtinarstvu potrebnih predmetov in skupno prodajo pridelkov.

š **Graški zelenjadni trg** je preplavljen. Toda kupčija ne gre od rok, ker so cene previsoke in ni ne olja ne zabele. Bučno olje se plačuje do 44 kron za liter. Za kislo zelje in špinačo pa se ljudje nastavljaajo. Špargeljni stanejo v Gradcu 9 kron kg, v Berlinu pa 2 kroni do 2 kroni 40 vin. kg. Vzlic temu pravijo berlinska tržna poročila, da se cene ne bodo mogle vzdržati na tej višini.

Ljubljanske novice.

lj **Sv. mašo na Rožniku** ima jutri ob pol 9. uri zjutraj ženski oddelek S. K. S. Z. Pridite v obilnem številu!

lj **Katoliško društvo za delavke** bo imelo jutri ob 6. uri popoldne predavanje v društvenih prostorih. Članice naj se udeležijo sestanka v obilnem številu.

Ij Občinski svet ljubljanski ima svojo redno sejo v torek, dne 11. junija, ob šestih popoldne.

Ij Kongregacija gospodov v Marijanišču. V ponedeljek, dne 9. t. m., ob 8 m i uri zvečer bo redni shod v Marijaniški kapeli. Nato seja vodstva.

Ij Vojaško odlikovanje. Najvišje pohvalno priznanje za izborni in požrtvovalno delovanje v vojski je prejel dr. Josip Pogačnik, nadzdravnik c. in kr. garnizijske bolnice št. 8 v Ljubljani.

Ij Častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje je dobil tovarniški delavec Tomaž Kosec pri tvrdki Avgust Dreise.

Ij Na tukajšnjem c. kr. učiteljsku bo vpisovanje v I. letnik moškega učiteljskega v torek, dne 25. junija od 2—3 popoldne, v I. letnik ženskega učiteljskega pa v sredo, dne 26. junija od 8—11 popoldne. Natančneje na deski v šolski veži.

Ij Posestniki katastralne občine Spodnja Šiška, ki ima več kakor 10 arvov posestva, se s tem pozivljejo, da pridejo za neseljivo v pisarno občinske hiše v Spodnji Šiški zaradi napovedi, koliko sveta imajo obdelanega in s čim je svet posejan ozir. posajen. Prihajajo pa naj: V torek, 11. junija popoldne od 3. do 6. ure oni za začetnimi črkami A, B, C, D in E; v sredo, 12. junija popoldne od 9. do 12. ure oni s črkami F, G, H, I, J, K in L; v četrtek, 13. junija s črkami M, N, O, P, R in S; v petek, 14. junija popoldne od 3. do 6. ure pa oni s črkami Š, T, U, V, Z in Ž.

Prosveta.

pr Narodne vezenine na Kranjskem. Zbral Albert Sič, založila Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg. Pod gornjim naslovom so izšli štiri zvezki načrtov vezenin, ki obsegajo 17 listov s 121 vzorci; posneti so po gorenjskih narodnih vezeninah, ki jih hrani deželni muzej. Marljivi zbiratelj G. Albert Sič pravi v četrtem zvezku: »Vezena tehnika je bila na Kranjskem nekdanje zelo razvita. O tem nam pričajo krasne narodne vezenine na narodnih oblekah, namiznih in oltarnih prtihih, prtičih, brisalkah, prevlakah za blazine, rjuhah itd. Bogato zbirko vezenin hrani deželni muzej v Ljubljani. Precej jih je tudi v zasebnih zbirkah, a mnogo se jih je sčasoma pogubilo in brezmiselno uničilo, največ pa jih je, žal, prešlo po dobičajskih prekupcih v tujino. Vse te vezenine so izvršile pridne roke naših vrlih žena in deklet v minuli dobi. Nekateri segajo v 16. stoletje.« Veseli nas, da se je vendar nekdo spomnil naših narodnih vezenin in ki jih hoče zopet razširiti med slovenski narod, čigar last so. Ko sem dobil te nad vse okusno opremljene prve štiri zvezke v roke, sem se čudil, kako je to, da se že poprej ni nikdo pobrignil za naše narodno vezenje, ampak smo čakali in se zanj prav nič nismo menili. Hrvatje so se veliko pred nami pričeli brigati za svojo narodno umetnost in pred dobrim letom je prišel list »Krijes« izdajati posebno knjižnico ne samo narodnih vezenin, ampak sploh narodnih ročnih del. Pri nas smo pričeli. G. Sič nam obeta še veliko več. Izdati hoče vsega skupaj 22 zvezkov v štirih delih. Prvi del, ki obsega vzorce gorenjskih vezenin, je izšel, drugi bo obsegal dolenske, tretji bele, četrti pa pisane vezenine iz vse Kranjske. Slovenskemu žensktvu najtopseje priporočamo to krasno zbirko, potrebno bi tudi bilo, da se jo vpelje v vse šole. Cena zvezka je malenkostna (2 kroni). Nekaj bi pa pripomnili. Ni dovolj, da imamo zbrane vzorce narodnih vezenin samo iz naše Kranjske, ampak treba bo zbrati čim preje tako blago tudi pri koroških, štajerskih in primorskih Slovencih, ker je že skrajni čas.

pr Naše knjigotštvo. Med tem, ko doživlja naš narod velikanski duševni razmah, ko se giblje na vseh poljih z dosedaj še nedoseženo živahnostjo, v kolikor to dopušča vojna, gre naše knjigotštvo s počasnim korakom nazaj. Ali je temu vzrok tudi vojna? Verjetno, toda gotovo ni, kajti če lahko delujejo podjetja, ki pred vojno niso prihajala niti v poštev, kakor: Omladina, Nova založba in Tiskovna zadruga, potem ni nobene upravičbe za velika knjigotštrška podjetja. Vodstvo naše duševne produkcije so morala prevzeti že prej imenovana podjetja, ki so nastala vsled potrebe, ker je založništvo naših knjigaren popolnoma opešalo. V najboljšem slučaju ugleda beli dan še kak ponatis, a tudi teh je zelo malo. Sedaj torej, ko bi morali naši podjetniki nastopiti s preosnovami in pričeti s pripravami za veliko bodočnost, sedaj je naenkrat odpovedala tista krepka gonilna moč, katere je prej tako lepo razvijala svojo delavnost. Na ta način bo našel konec vojne naše knjigotštvo neopravičljeno in nova doba ne bo naša drugača kakor slabotno deka z majhno življensko silo. Še nekaj bi bilo treba omeniti. Ko so se naši odposlanci vrnili od praških slavnosti, so lahko potrdili nepobitno resnico, da so videli v izločkih čeških knjigaren knjige vseh slovanskih jezikov in tudi naših slovanskih niso pogrešali. A pri nas ne najdemo niti hrvaških, kaj šele čeških. Po naših izlo-

bah prevladuje neoporečno, če že ne nemška vojna literatura, pa vsaj nemška knjiga.

Se hušje je v poslovanju knjigaren samih. Med uslužbenci so sami za knjigotštvo popolnoma indiferentni ljudje. Par mladih inteligentnih fantov bi se menda vendarle dobilo, ki bi sicer v začetku ne prišli mnogo v poštev, toda sčasoma bi se razvile iz njih strokovno izobražene moči. Naši založniki naj skrbijo za naraščaj, kajti tista neznatna peticija, ki se bo vrnila iz vojne, vendar ne bo zadostovala zahtevam novega časa. Dobro bi bilo, če bi naši podjetniki premišljevali o tem, še boljše pa bi bilo, da bi mislili tudi za prihodnost našega slabo razvitega jugoslovanskega knjigotštva.

pr Hrvatska opera v Trstu. V četrtek, dne 6. t. m., je odpovala v Trst s posebnim vlakom hrvatska opera, ki bo gostovala v gledališču »Politeama Rosetti«. Vsega skupaj je odpotovalo 120 oseb, na čelu intendant pl. Hreljanović, ravnatelj opere Albini in režiser Prejac. Bogati repertoar bodo otvorili s »Traviato«, nato bodo peli »Zrinjskega«, »Prodano nevesto«, »Carmen«, »Hofmanove pripovedke«, »Rigoletto« itd. Opera ostane v Trstu približno mesec dni.

pr Statistiko o uničenih kulturnih zavodih v Rusiji prinaša list Maksima Gorkoga »Novaja Žizn«. Po tej je bilo tokom vojne in v glavnem od revolucije oplenjenih in uničenih 17 muzejev, 36 galerij slik, 146 javnih in 378 zasebnih knjižnic, 13 gledališč in 860 čitalnic.

pr Bolgari kupijo arhiv in knjižnico po prof. Jirečku. Ravnatelj »Bulgarsko makedonske banke« in banke »Girdap« Iv. N. Kovačev je ustanovil pri bolgarski akademiji delež 100.000 levov glavnice, ki se ima porabiti: 1. za nakup arhiva in knjižnice po mrlem prof. Jirečku, ki je napisal prvo redno in znanstveno povestnico bolgarskega naroda in je seznanil tujino z njegovo minulostjo. 2. za izdajo vseh del iz tega arhiva, ki doslej še niso prišli v tisk; 3. za izdajo zgodovinskih, etnografskih in gospodarskih del o Bolgariji v obče. Zaklad se bo imenoval po ustanovitelju in Akademija mora izdati vsako leto en zvezek. — Toliko po bolgarskih listih. Ako Bolgari odkupijo Jirečkovo ostalino, izpolnijo le del velike moralne dolžnosti, ki so jo imeli do rajnega učenjaka, saj je žalostno dejstvo, da so do smrti prezirali učenjaka, ki je žrtvoval takorekoč vse svoje življenje Bolgarom in so se ga povodom njegove smrti spomnili samo s pičlimi dnevnimi poročili. Vsekako se pa človeku ni bilo niti z besedico omenjeno, da je bil Jireček rodom Čeh, Slovan. No tudi to je v znamenju vojske.

Narodno gospodarstvo.

g Promet s krompirjem. Prehranjevalni svet je imel 5. t. m. sejo, v kateri se je bavil z ureditvijo prometa s celim pridelkom krompirja. Poročal je državni poslanec dr. Schreiner, pojasnila je dal predsednik dr. Paul. Ravnatelj Eldersch se je odločno postavil proti temu, da bi nova naredba prinesla zopet kontingentiranje, kakor lansko leto. Prehranjevalni svet se je z večino pridružil temu naziranj.

g Razdelitev nove žetve na Ogrskem. Po načrtu ogrskega ministra za prehrano se razdeli nova žetev sledeče: Za mestno prebivalstvo 7.20 kg na mesec za osebo, za kmetjsko prebivalstvo 12 kg, za žene 10.5 kg, za otroke 9 kg, za tvorniške delavce 10.5 kg, za tvorniške delavke 9 kg, za otroke 8.5 kg. Svobodna kupčija z žitom pri producentih je prepovedana.

g Varstvo avstrijskega premoženja na Ruskem. Za Veliko Rusko določeni zastopnik obrambne poslovalnice za avstrijska premoženja v inozemstvu dr. Friderik Stransky je avstrijskim interesom od torka, 4. junija do vštete petka, 7. junija 1918 od 9. do 11. ure popoldne in od 4. do 6. popoldne na razpolago za ustni razgovor v pisarni poslovalnice (Schutzstelle für österreichische Vermögen im Auslande, Dunaj, I., Stubenring 8, kleines Kommissionszimmer). Dr. Stransky odpotuje že 8. junija v Petrograd.

g Ameriški črni imenik. Seznam onih v nevtralnih deželah nastanjenih tvrdk, katere so po ameriški postavi z dne 6. oktobra 1917, zadevajoč trgovino s sovražnikom, postavljene v ameriški črni imenik, se lahko v času od 9. ure popoldne do 3. ure popoldne vpogleda v obrambni poslovalnici za avstrijsko imovino v inozemstvu (Schutzstelle für österreichische Vermögen im Auslande, Wien I., Stubenring 10, Zimmer Nr. 74).

g Prisilne uprave v zasedenem ozemlju Rumunije. Pri obrambni poslovalnici za avstrijske imovine v inozemstvu (Schutzstelle für österreichische Vermögen im Auslande, Wien I., Stubenring 8) je za vpogled seznam pod prisilno upravo postavljenih podjetij v zasedenem ozemlju Rumunije; gre poglavito za angleške in francoske tvrdke. Ker je vsekako mogoče, da imajo Avstrijci proti takim tvrdkam ter-

jatve, ali pa da so pri teh podjetjih udeleženi, se v danem primeru priporoča, na imenovano obrambno poslovalnico iz previdnosti staviti pismeno vprašanje.

Ženski vestnik.

ž Detomor in zakon. Te dni je stala pred tržaško poroto 21letna Beatrice Lovrinovich, tipkarica v puljskem arzenalu, obtožena detomora. Obtoženka, šibko, bolešno dekle, hči poštenih in strogih staršev, je vsa leta živela tiho in skromno življenje zasebne uradnice; vsi, ki jo poznajo, vedo povedati o njej le dobro. Meseca aprila 1917 je začel prihajati v urad, kjer je bila zaposlena Beatrice, mornarični inženir Emanuel Grünberg. Ogovarjal je dekleta in jo končno začel vabiti, naj ga obišče na stanovanju. Ko se je obotavljala, ji je rekel, da se nima ničesar bati. Dekle, ki je dotlej ostalo pošteno, se ni znalo upirati vabilu svojega višjega. Prišla je k njemu na dom enkrat, dvakrat in postala žrtev njegove nasilne pohote. Nič ji ni obljubil, nič daroval. Še nekaj obiskov in — sit je bil, kar je neprikrito pokazal z mrzlim obnašanjem. Dekle je razumelo in pokorno izostalo, dasi je gojilo do zapeljivca globoko čuvstvo. Poslej inženir ni več iskal opravka v dekletovem uradu in vsa stvar bi bila ostala neopažena. Toda kmalu se je pokazalo, da dogodek ni ostal brez posledic. V nepopisni srčni stiski se je dekle obrnila na zapeljivca z naznanilom, kaj ji je pričakovati. Odgovoril ji je, da se gotovo moti, da ni mogoče. In ni se več menil zanjo. Za Beatrice so se začeli dnevi strahu in obupa. Svoje stanje je pred celim svetom prikrivala, kolikor je mogla. Bala se je strogega očeta, žal ji je bilo uboge matere. Vendar so se začele raznašati o njenem stanju negotove govorice, a ona je vedno nasproti vsem odločno tajila. Ko je čutila, da se ji bliža ura, je pod prevezo bolezn ostala doma in se zaprla v svojo sobo. Prepuščena sama sebi, v nezasišani dušni in telesni stiski je postala mati in — detomorilka. A zaman je bil zločin — stvar je prišla na dan in Beatrice je morala v ječo. 27. t. m. je stala pred porotniki. Bedna in potrta je — kakor že v preiskavi — vse odkrito priznala, nič olepšavala, nikogar obteževala... In porotniki so čutili, da nimajo pred seboj pravega krivca, marveč le njegovo žrtev ter so Beatrice oprostili. S tem je stvar končana in zakonu je zadoščeno. In vendar sta se zgodila dva težka zločina, ne samo eden!

ž Službeni red za ženske pomožne moči v armadi obsega med drugim naslednje določbe: Vojaški službeni obrat se mora ostro izvrševati in če treba pravčasno strogo nastopiti; vendar se pa s podrejenimi ne sme poniževalno ravnati. Ukazi predpostavljenih se morajo točno izvrševati in službene dolžnosti strogo izpolnjevati. Pojem nedelji in praznikov se pri armadi na bojišču ne pozna; če je delo zelo naporno, naj se dovolijo uslužbencem od slučaja do slučaja prosti popoldnevi. Kot kazni so določeni: ukor, graja in takojšen odpust. Z odpustom se kaznuje, kdor izda uradno ali službeno tajnost ali drugače oškoduje interese vojne uprave, kdor se nasproti višjim nespóštljivo obnaša, kdor se zelo pregreši proti hišnemu redu, kdor opetovano pride prepozno ali pa prezgodaj zapusti službo. Kdor povzroča službi škodljive prepire. Proti odpustu ni pritožbe na sodišče. Odpovedni rok je določen od prvega do prvega v mesecu — t. j. trideset dni. Hughesistinja in telefonistinja, ki so se obvezale za določeno službeno dobo, ne morejo odpovedati službe, pač pa more vojna uprava njim odpovedati. V bolzni ima službenka pravico do dvamesečne oskrbe v vojaški bolnišnici; ali za ta čas dobiva plačo ali ne, ni povedano. Tako tudi ni razvidno, ali dobi povrnjene stroške za vožnjo domov, kadar stopi iz službe.

Ljubljanska aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 7. junija je poročati, da bo aprovizacija prihodnji teden razdelila raznim skupinam ubožne akcije po 10 dkg masti in 10 dkg loja na osebo. Razdelilni načrt se pravčasno objavi. — Aprovizacija ima na zalogi nekaj sira, katerega sedaj razdeli. Sir dobe one skupine ubožne akcije, ki ne dobivajo na izkaznice mesa po nižnji ceni. To so skupine C, D, III, in IV, uradniška skupina. Vsaka oseba dobi po en četrt kg sira in bo razdelilni načrt prihodnje dni objavljen. — Na trgu se pojavlja neznosna draginja raznega sadja. Odsek sklence, da naj aprovizacija sama skuša dobiti kupčijo s sadjem v svoje roke, da bo prebivalstvo obvarovano navijanja cen. — Aprovizacija je dobila 3 vagona moke z a k u h o. Moka sicer ni prvovrstna, vendar čista pšenična je. Moko se razdeli prihodnji teden na izkaznice in dobi vsaka oseba po pol kg. — Moke za peko ima aprovizacija zaenkrat dovolj na zalogi.

a Prodaja moke za stranke. Moka za stranke se bode prodajala od ponedeljka 10. t. m. do vštete četrtka 13. t. m. Na

vsako izkaznico, veljavno za 162 in 163. teden se dobi pol kilograma moke za kuho. Kilogram stane 66 vinarjev. Na nove karte, ki so veljavne za 164. in 165. teden, ki so jih dobile stranke v petek 7. t. m. se ne sme oddajati te moke, ker se bode na isto dobilo kako drugo blago.

a Suho zelišče na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo suho zelišče v ponedeljek, dne 10. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni je ta-le red: od 2. do 3. ure popoldne št. 1 do 200, od 3. do 4. ure št. 201 do 400, od 4. do 5. ure št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1/2 kg kilogram stane 2 K. Prinesite s seboj posodo.

a Telečje meso za težko bolne. Mestna aprovizacija do preklica ne sprejema več priglasirov težko bolnih za telečje meso. Vzrok tiči v tem, ker primanjkuje prvič telečjega mesa in ker se je drugič zgodilo več slučajev, v katerih niso bili prijavljeni težko bolni, temveč zdravi ljudje.

a Kislo zelje za III. okraj. Stranke III. okraja prejmejo kislo zelje na nakazila za mast v ponedeljek, dne 10. t. m., popoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: od pol 2. do pol 3. ure št. 1 do 350, od pol 3. do pol 4. ure št. 351 do 700, od pol 4. do pol 5. ure št. 701 do 1050, od pol 5. do pol 6. ure št. 1051 do konca. — Stranke, ki se izkažejo s katerokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 80 vin., vse druge stranke po 2 K. — Stranke dobe za vsako osebo 2 kg.

a Kislo zelje za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo kislo zelje v torek, dne 11. t. m., pri Jakopiču na Mirju na nakazila za mast. Določen je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 300, od 9. do 10. ure št. 301 do 600, od 10. do 11. ure št. 601 do 900, popoldne od 2. do 3. ure št. 901 do 1200, od 3. do 4. ure št. 1201 do 1500, od 4. do 5. ure št. 1501 do konca. Stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 80 vin., vse druge stranke po 2 kroni. Stranke dobe za vsako osebo 2 kg.

a Kislo zelje za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo kislo zelje na nakazila za mast v sredo, dne 12. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je ta-le red: od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 400, od 9. do 10. ure št. 401 do 800, od 10. do 11. ure št. 801 do konca. Stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 80 vin., vsi drugi po 2 K. Stranke dobe za vsako osebo 2 kg.

a Prodaja vojnih klobas po nižnji ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek, dne 10. t. m., popoldne strankam z zeleno izkaznico B od št. 1 do 300. Vsaka oseba dobi 1/4 kg, kilogram vojnih klobas stane 2 K, praških klobas 4 K.

a Izmenjavanje belih nakaznic za meso. Mestna aprovizacija naznanja, da odslej dalje ne bo več zamenjavala belih izkaznic za goveje meso. Stranke, ki prihajajo v urad, da premenjavajo mesarje itd., prosimo, naj s temi zahtevami več ne nadlegujejo.

a Premog na rmenne izkaznice za štedilnik se bode oddajal po sledečem redu: Na vsak odrezek št. 6 se dobi 50 kg premoga, ki stane 3 K 75 vin. Na odrezek št. 5 se premog ne sme več oddajati. Po končani prodaji morajo trgovci takoj predložiti odrezke v mestni poslovalnici ter sporočiti, koliko imajo še v zalogi premoga. Premog se dobi: Na izkaznico za I. okraj: a) pri g. Strupiju, Radeckega cesta: št. 1 dne 10. junija dopoldne, št. 2 dne 10. junija popoldne, št. 3 dne 11. junija dopoldne, št. 4 dne 11. junija popoldne; b) pri g. Požlepu, Komenskega ulica 21: št. 5 dne 10. junija dop., št. 6 dne 10. junija popoldne, št. 7 dne 11. junija dopoldne, št. 8 dne 11. junija popoldne. — Na izkaznice za II. okraj: a) pri g. Pleškotu, Hrenova ulica 12: št. 1 dne 12. junija dopoldne, št. 2 dne 12. junija popoldne; b) pri g. Komarju, Krakovska ulica: št. 3 dne 10. junija dopoldne, št. 4 dne 10. junija popoldne, št. 5 dne 11. junija dopoldne, št. 6 dne 11. junija popoldne, št. 7 dne 12. junija dopoldne, št. 8 dne 12. junija popoldne, št. 9 dne 12. junija dopoldne, št. 10 dne 13. junija popoldne, št. 11 dne 14. junija dopoldne, št. 12 dne 14. junija popoldne, št. 13 dne 15. junija dopoldne, št. 14 dne 15. junija popoldne. — Na izkaznice za III. okraj: pri g. Rihterju, Trnovska ulica: št. 1 dne 10. junija dopoldne, št. 2 dne 10. junija popoldne, št. 3 dne 11. junija dopoldne, št. 4 dne 11. junija popoldne, št. 5 dne 12. junija dopoldne, št. 6 dne 12. junija popoldne, št. 7 dne 13. junija dopoldne, št. 8 dne 13. junija popoldne, št. 9 dne 14. junija dopoldne, št. 10 dne 14. junija popoldne, št. 11 dne 15. junija dopoldne, št. 12 dne 15. junija popoldne. — Na izkaznice za IV. okraj: v mestnem skladišču pri Narodnem domu. Ta premog se plača na magistratu, srednja hiša, pritičje, in sicer stranke z izkaznicami št. 1 do 7 dne 10. junija, št. 8 do 19 dne 11. junija vsakokrat od 10. do 1. ure popoldne. Dan prejema premoga bode označen na potrdilu o plačnem premogu. — Na izkaznico za V. okraj: a) pri g. Uherju, Slomškova ulica št. 1 dne 10. junija dopoldne, št. 2 dne 10. junija popoldne, št. 3 dne 11. junija dopoldne, št. 4 dne 11. junija popoldne, št. 5 dne 11. junija dopoldne, št. 6 dne 10. junija dopoldne, št. 7 dne 11. junija dopoldne, št. 8 dne 11. junija popoldne, št. 9—10 dne 12. junija dopoldne, št. 11—16 dne 12. junija popoldne. — Na izkaznice za VI. okraj: a) pri g. Trdinu, Slomškova ulica 21: na št. 1 dne 10. junija dopoldne, št. 2 dne 10. junija popoldne, na št. 3 dne 11. junija dopoldne, na št. 4 dne 11. junija popoldne; b) pri g. Lampretu, Kolo-dvorska ulica: na št. 5 dne 10. junija dop.,

štev. 6 dne 10. junija dop., štev. 7 dne 11. junija dopoldne, štev. 8 dne 11. junija dopoldne. — Na izkaznice za VII. okraj: a) pri g. Tavčarju, Dunajska cesta: štev. 1 dne 10. junija dopoldne, štev. 2 dne 10. junija dopoldne, št. 3 dne 11. junija dopoldne; b) pri g. Treotu, Cesta na Rudolfovo železnico: štev. 4 dne 10. junija dopoldne, štev. 5 dne 10. junija dop., štev. 6 dne 11. junija dop., štev. 7 in 8 dne 11. junija dop. — Na izkaznice za VIII. okraj: a) pri g. Zdravju, Ahacjeva cesta: štev. 1 dne 10. junija dop., štev. 2 dne 10. junija dop., štev. 3 dne 11. junija dop.; b) pri g. Hribarju, Bohoričeva ulica: štev. 4 dne 10. junija dop., štev. 5 dne 10. junija dop., štev. 6 dne 11. junija dop.; c) pri g. Karblu, Selo 30: štev. 8 dne 10. junija dopoldne, štev. 9 dne 10. junija dopoldne; d) pri g. Kugi, Zelena jama: štev. 10 in 11 dne 11. junija dop., štev. 12 dne 10. junija dop., štev. 13 dne 11. junija dop. — Na izkaznice za IX. okraj: pri g. Pleškotu, Hrenova ulica: št. 1 dne 10. junija dop., štev. 2 dne 10. junija dop., štev. 3 dne 11. junija dop., štev. 4 dne 11. junija dop., št. 5 dne 12. junija dop., štev. 6 dne 12. junija dop., štev. 7 dne 13. junija dop., štev. 8 dne 13. junija dop., štev. 9 dne 14. junija dop.

Izgubljeno in najdeno.

Dobro plačilo tistemu, ki mi najde od sobote, 1. junija, izgubljeno zapestnico z obeskom zlato knjižico okrašeno z briljanti. Ker je izgubitelj drag spomin, se prosi, naj pošteni najditelj vrne proti dobri nagradi pl. Riederer, Ambrožev trg št. 3/II.

Darovi.

Za oslepele slovenske vojaške poklanja A. Sušnik, trgovec v Ljubljani, 50 K mesto venca na krsto umrle g. Mici Marinček roj. Lončar iz Tržiča. — Jugoslovanske mladenke-igralka v št. Vidu nad Cerknico 100 K kot izkupiček predstave na velikonočni ponedeljek.

Vojno-posojilno zavarovanje oprošča skrbi za bodočnost svojcev, izpolni torej patriotsko in očetovsko dolžnost. Naši prospekti so na razpolago. Glavna poslovalnica »Anker«, Gradec, Raubergasse 20.

Pri zastrupljenju s svincem, preobilen tvorbi kisline v odvajalnih organih, sladkorni bolezn, boleznih v želodcu in črevih vsebuje naravna »Franz Josef« grenčica dragoceno lastnost, da v kratkem času zanesljivo uredi najtrdovratnejše zaprtje.

Fellerjev dobrodejni, oživljajoči rastlinski esenci fluid z znamko

„ELSA-FLUID“

odpravi

bolečine po udih

12 steklenic franko 14 K 32 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvaško). Čez 100.000 zahvalnih pism iz zdravniških priporočil. V-a.

Zanesljivega

strežaja k motorju

sprejme takoj

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Vsakovrstne SLAMNIKE, slamnate torbice (cekarje), predpražnike, slamnate čevlje (solne) priporočam gospodom trgovcem za obila naročila. 688 FRAN CERAR, tovarna slavnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

KUPIM večjo množino dobrega KONJSKEGA

sena, detelje in slame

Cena po dogovoru.

Košena, c. kr. poštni hlev, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6. 1967

Prodaja vile.

Prodaj svojo enonadstropno vilo, opremljeno z vodovodom in sobno opravo pri Sv. Križu nad Jesenicami pod Golico. DR. V. GREGORIČ, 1957 LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 5.

Barve za sukno

v zavrtkih v vseh vrstah barv z uporabnim navodilom za barvanje vseh vrst sukna, svile in tkanine ponudi trdka HOLY & Co., trgovina z materialnim blagom na debelo, Praga, Karolinin dol, 1951 Kralovska tr. 11.

Zahtevajte

našo ponudbo, ako hočete prodati svojo registrirno blago. Odkup blaga se izvrši vsak čas pri NATIONAL-REGISTRIER-KASSEN-GESELLSCHAFT, DUNAJ VI., Mariahilferstrasse 57—59.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Ženitna ponudba.

Naobražen trgovec in obrtnik želi znana z naobraženo gospodično brezhibne preteklosti, z nekaj premoženja, od 24 do 26 let staro, katere bi imela veselje do gospodinjstva in trgovine. Le resne ponudbe, ako mogoče s sliko, na upravo tega lista pod: »Jugoslovan« 1958. — Tajnost strogo zadržana.

Mizarsko podjetje v št. Vidu nad Ljubljano sprejme mizarskega predelavca

kakor tudi pomočnike

Pojasnila daje lastnik podjetja Iv. Černe, Ljubljana, Dunajska cesta.

Sprejme se

čevljarški pomočnik (štancar)

1886

proti dobri plači za takoj. — Vpraša se v Florjanski ulici št. 11, L. nadstropje, Ljubljana.

—: KUPIM —:

posestvo na Dolenjskem

v Belokrajini ali na Spodnjem štajerskem proti dobremu plačilu. Posredovalcem visoko nagrado. Ponudbe na upravnštvo »Slovenca« pod: »Lična hiša« 1896.

Štirinadstropna hiša v Gradcu

SE PRODA. Poižve se v pisarni dr. Ivan Tavčarja v Ljubljani, Sodna ulica št. 2. 1897

Preklic.

Podpisani: Marija Cibašek iz Duplice št. 6 in Marija Brojan iz Šmarce št. 38 tem potom preklicujeta neresnične govorice o Jerneju Jereb iz Šmarce št. 6, s katerimi sva mu delali krivico, in se mu lepo zahvaljujemo, da nama je odpustil in od tožbe odstopil. — Šmarca, dne 20. maja 1918. Mana Cibašek, Duplica št. 6. Marijana Brojan, Šmarca št. 38.

GORICA: F. BATJEL LJUBLJANA: Stolna ul. 2-4 Star: trg št. 28

TRGOVINA IN MEHANIČNA DELAVNICA.

Moška in ženska DVOKOLESA še s staro pnevmatiko, ŠIVALNI IN PISALNI STROJI, GRAMOFONI, ELEKTRIČNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Tordka K. Lindner

je otvorila v Vidnu (Udine)

TRGOVINO Z VOJAŠKIMI PREDMETI IN GALANTERIJSKIM BLAGOM

na drobno in na debelo. Bogata izbira, solidne cene 1857 in točna postrežba!

VOVKOVICEVA POZOR! VVKOVICEVA

„Kubakova“ nadomestilo „MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug

„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor

„MILKA“ prašek za peko.

Dišave, poper, paprika, cimet čisti gar., piment, klinčki, janež, kocke za juho in golaž, ruski čaj, mlo za brljenje, toaletno mlo, keksi in vsa druga kolonialna roba dobi se edino po najnižjih dnevnih cenah pri solidni in znani trdki

Gjorgie Vučković

Prva zagrebška importna in eksportna agenturno komisijonalna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvodov s skladiščem na debelo

—: ZAGREB, Nikoličeva 9. —:

Zahtevajte cenikel 1596 Dokler je zaloga!

Opravična štev. A I 1514/16-25. 1828

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani so po prošnji dedičev Franca Burgerja iz Spodnje Šiske št. 136 na prodaj po javni dražbi sledeče premičnine in nepremičnine, in sicer: a) premičnine, obstoječe iz raznega pohištva, ene zlate ure z veržico v skupni vrednosti 370 K; b) nepremičnine vl. št. 322 k. o. Spodnja Šiška, t. j. hiša št. 136 v Spodnji Šiški (tovarna za stavbeno in pohištveno mizarstvo) z delavnico in dvoriščem ter gospodarskim poslopjem z vsemi tovarniškimi stroji in priključnimi vred ter travnik parc. št. 1712, za katere se je ustanovila izključna cena v znesku 100.000 K. Dražba se bo vršila dne 13. junija 1918 ob 9. uri dopoldne v Spodnji Šiški št. 136.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejme.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. notarju Antonu Galletu v Ljubljani.

C. kr. okrajno sodišče Ljubljana, oddelek L, 15. maja 1918.

Trgovski učenec

sin poštenih kmečkih staršev, SE SPREJME takoj v galanterijski in špecerijski trgovini ALOJZIJ SCHUSCHEL, Brežice ob Savi.

Služkinja

poštena, ki ima veselje do otrok in je nekoliko zmožna drugega domačega dela, pride lahko takoj v dobro hišo v BREŽICE OB SAVI. — Ponudbe pod »POSTENO DEKLE« 1960 na upravnštvo »SLOVENCA«.

Prodaja se 70 kilogramov točenega

medu

v steklenicah. — Naslov pove upravnštvo »Slovenca« pod št. 1907.

Trgovsko pomočnico

sprejme trdka

JOS. ERRATH, Mokronog, Dolenjsko.

Prodajalec in prodajalka

za trgovino z galanterijskim, drobnim in norinberskim blagom se takoj sprejmeta v Ljubljani. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1905.

Strojepisko

veščo stenografije, sprejme odvetniška pisarna dr. A. Tomšiča v Ljubljani, Sodna ulica št. 13.

1911

Prodajam dobro ohranjeno

dvouprežno kosilnico

ANTON KREMŽAR, št. VID nad Ljubljano.

—————

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

Dobiva se v vsaki prodajalni

—————

Knjigarna J. Štoka

Trst, ulica Molino piccolo 19

SPREJME TAKOJ

izvežbanega in samostojnega

knjigarja ali knjigarno

Najstarejša slovenska trdka te stroke.

Obstoji že nad 40 let

ANA HOFBAUER

Imojiteljica zaloga cirk. oblike in orodja

Ljubljana, Wolfova ulica 4

se priporoča veleč. duhovščini in

slavnemu občinstvu v obila naročila.

Prva slovanska tovarna igralnih kart

se priporoča vsem cenjenim trgovcem za nakup

slovanskih igralnih kart

Zahtevajte cenik in vzorce istih! 1923

Slovenci, sešajte pridno po domačem izdelku!

Naročila in korespondenco na

Komisijsko prodajo prve slovanske tovarne igralnih kart.

Jadranska banka podružnica v Ljubljani

sprejema

kot oficijelno subskripcijsko mesto

prijave na

8. avstr. vojno posojilo

po originalnih pogojih:

5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo po 91'54 %
5 1/2 % državne zakladnice po 95'50 %

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekt zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Ljudska posojilnica rep. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

osmo 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo K 91'54.

II. davka prosto 5 1/2 % dne 1. septembra 1923 odpovedljive državne zakladnice K 95'50.

Lastniki osmega vojnega posojila bodo imeli prednost pred vsemi drugimi pri nakupu predmetov, ki jih bo vojna uprava koncem vojne prodala. Plačalo se bode s tem vojnem posojilom po podpisni ceni.

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejemajo v brezplačno shrambo in upravo.

ISCE se invalid kot

ribič

ki je obenem čevljar ali krojač. Stanovanje prosto. Kje, pove upravnštvo tega lista pod št. 1924.

Išče se zanesljiv

štacunski hlapec

Kje pove iz prijaznosti upravnštvo tega lista pod št. 1839.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno „Skaboform“ mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 230 veliki K 4—porcija za rodbino K 11—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520 Pazite na varstveno znamko „Skaboform“!

Zavarovanje na VIII. vojno posojilo.

C. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote

(Zavarovalni oddelek)

deželna poslovalnica v Ljubljani
Frančevo nabrežje 1

sprejema

zavarovanja na VIII. vojno posojilo

pod najugodnejšimi pogoji.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo plačati tudi s vojnem posojilom osme in prejšnjih izdanj.

Pojasnila dajejo naše okrajne poslovalnice v Crnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji, Ljubljani (Frančevo nabrežje 1/I), Logatcu, Postojni, Radovljici in Rudolfovem in naši pooblaščenici zastopniki. 1915

Ura z zapestnico

z varnostnim steklom

ponikljana K 30.—, 40.—, 50.—, 60.—, 80.— z varnostnim steklom K 2.—, radij K 10.— več. Žepne ure K 24.—, 30.—, 40.—, 60.—, 80.—.

Došila se z Dunaja proti vpslatvi zneska poleg K 150 za poštnino tudi na bojišče.

MAX BÖHNEL

Dunaj, IV. Margarethenstrasse 27/32.

Tovarniški cenik proti vpslatvi K 1.—, Dinamo žepna svetilka K 30.—.

Potrebujemo za restavracijo:

1 natakarja (oziroma donašalca jedil);

1 drugo kuharico;

1 perico;

1 pomivalico;

1 hotelskega slugo.

Restavracija pri „Slonu“, Ljubljana.